

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 6, 2010 Vol. CI Nr. 214

Kaina 1 dol.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-05-10

PERIODICALS

Aptarti užsienio politikos klausimai

Prezidentė Dalia Grybauskaitė (ketvirta iš kairės) susitiko su Lietuvoje reziduojančiais Europos Sąjungos valstybių ambasadoriais. **President.lt** nuotr.

Vilnius, lapkričio 5 d. (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Lietuvoje reziduojančiais Eu-

ropos Sąjungos (ES) valstybių ambasadoriais. Šalies vadovė pristatė Lietuvos vidaus politikos įvykius, aptarė

praėjusią savaitę Briuselyje vykusios ES Vadovų Tarybos rezultatus, artimiausius užsienio politikos uždavinius, Lietuvos pasirengimą kitų metų pirmininkavimui Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai (ESBO), šiais metais įvyksiančius NATO ir ESBO viršūnių susitikimus.

„Dėkoju už Jūsų indėlį ir darbą ne tik stiprinant Lietuvos ir Jūsų valstybių dvišalius santykius, bet ir bendradarbiaujant tarptautinėse organizacijose. Tikiuosi, kad ši susiklosčiusi graži tradicija dar labiau suartins mūsų valstybes“, – sakė Lietuvos vadovė.

Prezidentė taip pat trumpai pasidalino mintimis apie savo susitikimų su Ukrainos ir Baltarusijos prezidentais rezultatus. Tai trečiasis prezidentės D. Grybauskaitės susitikimas su Lietuvoje reziduojančiais ES valstybių ambasadoriais. Tradiciškai susitikimas vyksta kartą per pusmetį tuo metu ES pirmininkaujančios šalies iniciatyva.

Prezidentė siūlo dvigubos pilietybės klausimą spręsti referendumu

Vilnius, lapkričio 5 d. (BNS) – Seimas pagaliau priėmė naująjį Pilietybės įstatymą ir dabar su nerimu lauks prezidentės parašo. Sulaukęs D. Grybauskaitės sprendimo Seimas spręs, ar yra būtinybė kreiptis į Konstitucinį Teismą (KT).

Sprendimas dėl dvigubos pilietybės ribų Lietuvoje turėtų būti priimtas referendumu, pareiškė prezidentė Dalia Grybauskaitė, komentuodama

dvigubos pilietybės ribas išplečiantį ketvirtadienį priimtą įstatymą.

„Tokie klausimai turėtų būti pasiūlyti tautai referendumo būdu apsispręsti, ypač jeigu yra klausimų ar abejonių, ar tai atitinka Konstituciją“, – žurnalistams sakė prezidentė.

D. Grybauskaitė atkreipė dėmesį, kad abejonių dėl naujojo Pilietybės įstatymo atitikimo Konstitucijai turi ir parlamentas, kuris ketina dėl

to kreiptis į KT.

Prezidentė dėl galimo veto žada apsispręsti, gavusi „visą dokumentų rinkinį“.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) valdybos pirmininkė Regina Narušienė mano, kad šis Seimas pagal savo galimybes palaimino geriausią įstatymo variantą. R. Narušienė viliasi, jog prezidentė jį pasirašys.

„Mes apie tai su prezidente anks-

čiau kalbėjome. Ji sakė, kad remia tokią variantą“, – teigė PLB pirmininkė. R. Narušienė įsitikinusi, kad kreiptis į KT dėl įstatymo nėra jokio reikalo, nes Seimas priėmė politinį, o ne teisinį sprendimą.

„Labai džiaugiamės, kad Pilietybės įstatymas pagaliau priimtas. Tobulumui ribų nėra, todėl ateityje, jei išlīs kokių nors trūkumų, bus galima jį pataisyti“, – sakė R. Narušienė.

Lietuvos ambasadorius dalyvaus įteikiant Nobelio taikos premiją

Vilnius, lapkričio 5 d. (BNS) – Nepaisant Kinijos prašymo, Lietuvos ambasadorius Norvegijoje dalyvaus Nobelio taikos premijos laureato disidentu Liu Xiaobo apdovanojimo išskilmėse Osle.

Raginimus iš Kinijos nedalyvauti išskilmėse gavo daugelio Vakarų šalių diplomatinės misijos. Dėl žmogaus teisių varžymo Vakaruose kritikuojamą Kiniją papiktino sprendimas taikos premija apdovanoti šiuo metu 11 metų laisvės atėmimo bausmę atliekantį disidentą, kuris nuteistas dėl „ardomosios veiklos“ prieš valstybę.

Lietuvos užsienio reikalų ministerijos žiniomis, notą iš Kinijos ambasados gavo visų Europos Sąjungos (ES) šalių atstovybės. Nota gauta trečiadienį. Norvegijos sostinėje apdovanojimo išskilmės vyks gruodžio 10 dieną. Renginio organizatoriai dar svarsto, kas atsiims maždaug milijono eurų vertės premiją ir medalį, nes Liu Xiaobo yra kalėjime, o jo žmonai Liu Xia skirtas namų areštas.

R. Tuminui įteiktas Draugystės ordinas

Maskva, lapkričio 5 d. (ELTA) – Per iškilmingą priėmimą, skirtą Tautos vienybės dienai, Rusijos Federacijos prezidentas Dmitrij Medvedev (k.) įteikė valstybinius apdovanojimus užsienio piliečiams, dideliu indėliu prisidėjusiems prie draugystės, bendradarbiavimo ir kultūrinių ryšių su Rusija stiprinimo.

Tarp apdovanotųjų Draugystės ordinu – J. Vachtangov valstybinio akademinio teatro (Maskva) ir Vilniaus mažojo teatro meno vadovas Rimas Tuminas. Beje, Draugystės ordinas suteiktas ir garsiajai prancūzų dainininkei Mirreille Mathieu.

EPA-ELTA nuotr.

Šiame numeryje:

- Ateitininkai (p. 2, 10)
- Ganytojo žodis (p. 3)
- S. Goštauto skiltis (p. 3, 11)
- Dievo palytėtas, žmonių pamiltas (p. 4, 11)
- Laiškai, nuomonės (p. 5)
- Komentaras. Pasaka, apysaka ar atpasakojimas? (p. 5, 8)
- Lenkijos premjeras pasiklydo vertinimuose (p. 7, 13)
- Kas žinotina apie dažnas apgavystes (p. 8)
- Neužmirštami 1941-ųjų įvykiai (p. 12–13)
- „Gabijai“ – 10 metų (p. 14)

Valiutų santykis

1 USD — 2.43 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Šiandien pasaulio policija ir plačioji visuomenė apie lietuvius sužinojo dar vieną dalyką – jie mielai užsiima narkotikų kontrabanda ir šioje nusikalstamoje veikloje nesibodi tapti net ir „rijikais“, t. y. būti gyvaisiais kokaino pernešėjais. Kaip praneša Lietuvos spauda, Lietuvos policija kartu su kolegomis iš Šveicarijos ir JAV sulaikė 19 asmenų, susijusių su kokaino kontrabanda. Tarp sulaikytųjų – 12 Lietuvos piliečių. Kokaino kontrabandos tinklą organizavo Afrikos piliečiai, savo veiklai paslėpti jie samdė kitų tautybių asmenis, ypač paklausius pernešėjus – „baltuosius“ ES piliečius. Kaip teigiama pranešime, yra atvejų, kai lietuviai į nelegalų verslą įsitraukdavo ištisomis šeimomis (tėvas, sūnus ir dukra), o jų kontrabandos keliai vingiavo į Šveicariją, Ispaniją, Jungtinę Karalystę, taip pat JAV. Nežinau, ar stebinti, ar liūdinti turėtų ir lietuvių „rijikų“ amžius – nuo devyniolikos iki šešiasdešimties metų.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Už „Draugo“ prenumeratą mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdien, paskelbta) \$250.00
JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00
• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasižymėti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Iš Ateitininkų gyvenimo

2010 – Šimtieji ateitininkijos metai

Red. Vida Kuprytė c/o Draugas 4545 W 63 St. Chicago, IL 60629 el. paštas: draugas@ateitis.org

Ateitininkijos šimtmečio šventė

Lapkričio 25–28 d. visi keliai veda į Čikagą

Šv. Mišios Šv. Vardo katedroje

Penktadienį, lapkričio 26 d., 10:00 v. r.

735 N. State St., Chicago, Illinois 60611

Pagrindinis celebrantas – vysk. Gintaras Grušas.

Koncelebruos daug kunigų iš Čikagos, jos apylinkių ir iš kitų miestų. Giedos „Dainavos“ choras. Kviečiame visas jaunučių, moksleivių, studentų ir sendraugių ateitininkų kuopas dalyvauti šv. Mišiose su vėliavomis. Lietuvių visuomenė yra kviečiama dalyvauti ir šia proga ypač melstis už Lietuvos ir išeivijos jaunimą.

Akademinei programa

Penktadienį, lapkričio 26 d.,

„Marriott Magnificent Mile“ viešbutyje
540 N. Michigan Ave., Chicago

2:00 val. p.p. Šventės atidarymas

Prof. Kęstutis Girnius: „Trys pamatiniai klausimai 21-ame amžiuje“

Vygantas Malinauskas: „Ateitininkija šimtmečio sandūroje: viltys ir iššūkiai“

5:15 v.v. Prof. Kęstučio Skrupskelio knygos „Ateities draugai — ateitininkų istorija (iki 1940 m.)“ pristatymas

Šeštadienį, lapkričio 27 d.,

8:30 val. ryto „Šimtas ateities metų“

Ateitininkų federacijos paruoštas Ateitininkijos šimtmečiui skirtas filmas

Simpoziumai: Ateitininkų penkių principų iššūkiai 21 amžiuje

9:30–10:15 v.r. Katalikiškumo principas – „Iššūkiai ir uždaviniai, pripažįstant Dievą, Kristų ir Jo Bendriją ateitininkijos antrojo šimtmečio angoje“. Vadovauja kun. dr. Kęstutis A. Trimakas.

9:30 v.r. Šventės angliškai kalbantiems svečiams: Ateitininkija 101 – „The Heart of the Matter“

10:20–11:05 v.r. Tautiškumo principas – vadovauja dr. Petras V. Kisielius.

11:10–11:55 v.r. Intelligentiškumo principas – vadovauja dr. Andrius Kazlauskas.

2:00–2:45 p.p. Šeimyniškumo principas – vadovauja dr. Vita Aukštuolienė ir dr. Pranutė Domanskienė.

2:50–3:35 p.p. Visuomeniškumo principas – vadovauja Vytautas Maciūnas.

Kultūrinis vakaras penktadienį, lapkr. 26 d., 8:30 v.v.

„Dainavos“ ansamblio vyrų vienetas ir Jaunieji talentai – solistė Vakarė Petroliūnaitė, gitaristas Vaidas Razgaitis ir muzikas Kęstutis Daugirdas su draugais atlieka nuotaikingą programą.

Iškilmingas pokylis šeštadienį, lapkr. 27 d., 6:30 v.v.

Šeštadienio pokylis žada būti nuostabus – Akordeoninintų „orkestras“ ves svečių dainavimą, „City Lights“ orkestras, dvylikos muzikantų vienetas palydės šokius, smaguriausime šventiniu tortu! Pokyliui vadovauja Vija Underytė ir Žibutė Pranckevičienė. Dėl vietų užsakymo prašome skambinti tel: 630-355-4445.

Registracija

Prašome užsiregistruoti iki lapkričio 14 d. Registracija vyksta šimtmečio sve-tainėje <http://100metis.ateitis.org> Galite pasirinkti dalyvauti akademinei programoje ir/ar pokilyje. Papigintos kainos studentams ir moksleiviams. Galima susimokėti interneto svetainėje naudojant kredito kortelę. Su klausimais kreipkitės į registracijos vadovę Ritą Rušėnienę tel. 630-355-4445 arba el. paštu: RitaRusenas@yahoo.com

Plačioji lietuvių visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti

Dažnai pasižiūrėkite į šventės tinklalapį: <http://100metis.ateitis.org>

Šventės ruošos komitetai

Vyriausias komitetas

Rasa Kasniūnienė, pirmininkė
Alma Jankienė, sekretorė
Marius Polikaitis, išdininkas

Organizacinis komitetas

Audrius Rušėnas, pirmininkas
Gytis Mikulionis, Audrius Polikaitis,
Pranas Pranckevičius, Žibutė
Pranckevičienė, Rita Rušėnienė ir
Vija Underytė

Programos komitetas

kun. Kęstutis Trimakas, ko-pirm.
Petras V. Kisielius, ko-pirm.
Lina Šeštokaitė-Scroggins,
papildomos programos pirm.
a.a. Birutė Bublienė, Laima
Aleksienė, Andrius Kazlauskas,
Jolita Kisieliūtė-Narutienė,
Vytautas Maciūnas, Dainė Quinn,
Kristina Quinn ir kun. Arvydas Žygas

Liturginių reikalų komitetas

Rima Birutienė ir Juozas Polikaitis

GANYTOJO ŽODIS

DIDŽIADVASIS TURTUOLIS

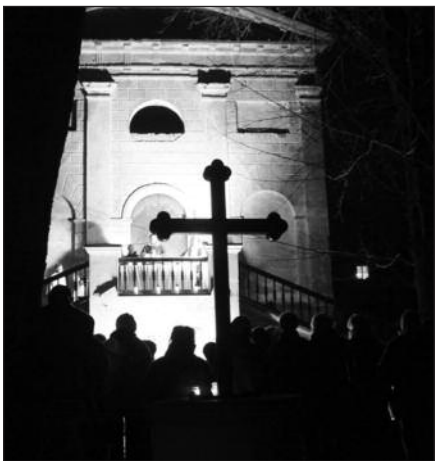
Arkivysk. Sigitas Tamkevičius, SJ

Pamokslas, pasakytas Lapių bažnyčioje 2010 m. spalio 31 d., po šv. Mišių pašventinus miestelio aikštėje atstatytą paminklą žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę

Daug kur Šventajame Rašte kalbama apie neturto palaimą ir turto pragaištingumą. Palaiminimų kalne Jėzus kalbėjo: „Palaiminti beturčiai dvasia, nes jų yra Dangaus Karalystė” (Mt 5, 3). Evangelijoje pagal Luką randame Jėzaus pasakymą: „Lengviau kupranugariai išlįsti pro adatos ausį, negu turtuoliui įeiti į Dievo Karalystę!” (Lk 18, 25). Tačiau tas pats evangelistas mums pasakoja apie turtingą žmogų Zachiejų, pelniusį Jėzaus palankumą. Zachiejus buvo muitininkas, taigi tarnavo okupantams, rinko mokesčius ir už darbą dalį pinigų pasilaikydavo sau. Daug kas manė, kad jis yra nesąžiningas žmogus. Jėzus, keliaudamas per Jerichą ir pamatęs į medį įsilipusį muitininką Zachiejų, pakvietė jį ir panorą apsilankyti jo namuose. Jėzaus elgesiu daugelis pasipiktino, nes muitininkai liaudies akyse neturėjo gero vardo ir buvo laikomi nusidėjėliais – kaipgi geras žydas galėtų tarnauti okupantams?!

Minia dažnai apie žmones sprendžia neteisingai. Minią lengva suklaidinti, nes ji nepajėgi matyti žmogaus širdies. Paaiškėja, kad iš pažiūros sukčiaujantis muitininkas yra daug geresnis už daugelį teisiųjų. Zachiejus, žvelgdamas Jėzui į veidą, sako: „Štai, Viešpatie, pusę savo turto aš atiduodu vargšams ir jei ką nors nuskriaudžiau, grąžinsiu keturgubai” (Lk 19, 8). Koks šio turtingo žmogaus didžiadvasiškumas! Jeigu jis vargšams būtų davęs bent dešimtinę, ir tuomet jį reikėtų laikyti geru žmogumi. Kiek mūsų turtuolių dešimt procentų savo pelno skiria karitatyviniams reikalams? O jei ir paaukoja ženklensnę sumą, jiems reikia reklamos ir išgarsinimo televizijoje. Zachiejus buvo didžiadvasis: jam rūpėjo ne tik turtas, bet ir Dievas. Jis didžiadvasiškai ir dosniai rėmė vargingus žmones. Svarbiausia – darė tai nesiskelbdamas apie savo gerus darbus. Štai kodėl Jėzus nepraėjo pro šalį nepastebėjęs šito žmogaus.

Evangelijos pamoka aiški: iš pinigų ir turto nereikia daryti stabo. Ne žmogus turi tarnauti turtui, bet turtas – žmogui. Turtingas žmogus lengvai gali tapti savo turto auka. Kad taip neatsitiktų, visuomet derėtų prisiminti tą į medį įlipusį Zachiejų, norėjusį pamatyti Viešpatį. O kai žmogus „lipa į medį”, kad daugiau pinigų susikrautų, Viešpats praeina pro šalį, ir žmogus lieka be tikėjimo ir be sąžinės. Jis Dievą iškeičia į pinigą.

Kita Evangelijos pamoka – tai raginimas būti didžiadvasiais. Mažadvasis duoda elgetai kelis centus ar kur nors į vargšams remti oro uoste pastatytą aukų dėžę suberia atliekamus metalinius pinigėlius, taip nurašindamas sąžinę, kad esąs geras žmogus. Didžiadvasis duoda ne tai, kas atlieka, bet tai, kas jam pačiam būtų reikalinga. Krikščionis yra skatinamas siekti didžiadvasiškumo.

Trečioji Evangelijos pamoka – gerus darbus daryti slapta, kad tik Dievas žinotų. Kartą Jėzus kalbėjo: „Venkite daryti savo teismo darbus žmonių akyse, kad būtų matomi, antraip negausite užmokesčio iš savo Tėvo danguje. Todėl, dalydamas išmalda, netrimituok sinagogose ir gatvėse, kaip daro veidmainiai, kad būtų žmonių giriami. Iš tiesų sakau jums: jie jau atsiėmė užmokesį” (Mt 6, 1–2).

Penktadienį Šiluvoje palaidojome šimtametį kunigą Eduardą Simašką, Bažnyčiai tarnavusį net 74 metus. Jis gyveno labai kukliai, kaip ir dera geram kunigui. Jo turtas buvo žmonės, kuriuos mylėjo ir siekė vesti į Dievo karalystę. Kelerius metus prieš mirtį šis kunigas padovanojo parapijai savo kuklų namelį, kurį buvo įsigijęs Šiluvoje. Po mirties paliko tik savo parašytus pamokslus ir lentynas knygų, kurios buvo jo vienintelis turtas.

Su dideliu nerimu kartais žvelgiu į žmonių populiariais laikomus pasauliečius, valdžios pareigūnus ar kunigus, jei matau, kad jie myli pinigus ir daiktus. Daiktai ir pinigai tikinčiajam neturi užstoti Dievo. Daiktai turi tarnauti bendram žmonių geriui ir padėti kurti Dievo karalystę tarp mūsų.

Šiandien Lapių parapijoje – neeilinis sekmadienis. Žmonės, atstatę Laisvės paminklą žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę, dėkoja Dievui už laisvę ir už tuos žmones, kurie dėl bendro gėrio išėjo ginti Tėvynės ir paaukojo savo gyvybę už Lietuvos laisvę. Dabarties materializmu persmelktoje visuomenėje šie žmonės yra tikri šviesuliai. Savanoriai ir pokario laisvės gynėjai yra mūsų tautos turtas, kuriuo galime pagrįstai didžiulotis. Ir, žinoma, budėti, kad ir mes patys nebūtume savanaudžiai, mąstantys tik apie save, bet savo turimu gėriu didžiadvasiškai dalytumės su kitais, to gėrio stokojančiais. Per Vėlines, prisimindami savo mirusiuosius, prisiminkime ir tuos, kurie gyveno prieš mus ir kuriems esame už daug ką skolingi.

Vėlinių vakarą Bernardinų kapinėse buvo aukojamos šv. Mišios už mirusiuosius, kalbamos maldos, giedamos giesmės, ant kapų uždegtos Vėlinių žvakutės. Tikinčiųjų eiseną į seniausias Vilniuje Bernardinų kapines Užupyje prasidėjo nuo Vilniaus Šv. Pranciškaus (Bernardinų) bažnyčios. Šiemet sukanka 200 metų, kai buvo įkurtos Vilniaus Bernardinų kapinės – valstybės saugomas kompleksinis kultūros paveldo objektas. Vėlinių procesija į Bernardinų kapines Užupyje.

Gedimino Savickio nuotr.

STASYS GOŠTAUTAS

Laiškas Z. Rekašiui, arba kur yra XX a. Lietuvos istorija?

Mielas Zenonai, buvo smagu skaityti tavo komentarą, pasirodžiusį „Drauge” („Nusikaltimas neturi tautybės ir pilietybės”, 2010 m. spalio 7 d.). Žinojau, kad mano vedamasis susilauks ir priekaištų, ir sveikinimų, tad visiškai nesistebiu tavo patikslinimais. Galėjau, aišku, kaip ir dauguma, nekalbėti šia tema, ir viskas būtų tvarkoje. Bet tylą nėra atsakymas į griežtus kaltinimus, ypač jeigu mūsų dauguma nematė ir nežino, kas iš tikrųjų ten vyko.

Kaip buvusi Rytų Vokietija nesutaria ta tema su Vakarų Vokietija, taip išeivija ir Tarybų Lietuva bei šiandieninė Lietuva į tą patį klausimą žiūri skirtingai. Tai normalu, ir todėl taip reikia vienos, nors vienos, rimtos ir atsakingos XX a. Lietuvos istorijos.

Nors jau 2010-ieji, mes vis dar neturime savo tikros pirmosios XX a. pusės Lietuvos istorijos. Buvo bandymų ir gerų norų, bet be vieno kito akademinio pranešimo ir gal vienos kitos disertacijos mūsų istorikai nedrįsta rašyti visos teisybės apie XX a. ir palieka tą spragą ateičiai. Bet ateitis jau čia, ir mums garbės nedaro atidėliojimas ir nežinojimas, kas gi iš tikrųjų įvyko, kodėl kaimo bernai džiaugėsi, žudydami žydus, lyg tai būtų buvęs koks žaidimas, kodėl prisitaikėliai darė karjerą, nepaisydami ar pritardami žydų žudynėms. Buvo ir tokių, kurie rimtai tikėjo, kad žydų tauta, nužudžiusi Kristų, yra neverta mindžioti šio pasaulio žemės. Prisiminkime, ką Didįjį penktadienį apie žydus sakydavo Katalikų bažnyčia!

Yra suprantama, kad dar neturime tos XX a. Lietuvos istorijos, juk ir Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės istorijos neturėjome daug šimtmečių. Ilgai neturėjome ir XIX a. istorijos, ir tik Egidijaus Aleksandravičiaus bei jo draugų dėka galų gale sulaukėme jos. Tad nėra ko stebėtis, kad, sekant istorine tradicija, dar neatėjo laikas rašyti apie XX amžių.

Gal, kaip ir su visa kita mūsų istorija, reikia laukti, kol koks svetimtautis griebsis darbo, nebijodamas pasakyti savo teisybę. Kaip to patvirtinimą jau galima rasti vieną kitą tekstą anglų ar lenkų kalba, kaip Jerzy Ochmanski tekstai. Yale University profesorius Timothy Snyder šiais metais išleido knygą „Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin” (New York: Basic Books, 2010), kuri susilaukė teigiamų ir žydų, ir amerikiečių istorikų recenzijų. Negaliu to pasakyti apie Karen Sutton šališkus kaltinimus knygoje „The Massacre of the Jews of Lithuania. Lithuanian Collaboration in the Final Solution 1941–1944” (Gefen Publishing House: Jerusalem & New York, 2008). O kur lietuvių atsakymas? Ne tik nėra atsakymo, bet, paieškojus bibliografijoje, nerasime ir nė vieno Lietuvos istoriko. Alfred Erich Senn drąsiai išdrįso rašyti apie XX amžių. Jo „The Emergence of Modern Lithuania” (New York: Columbia University Press, 1959) jau eina tuo keliu. Prieš keletą metų jis išleido knygą „Lithuania 1940: Revolution from Above” (Amsterdam: Rodopi, 2007). Reikia nepamiršti Šarūno Liekio „1939: The Year that Changed Everything in Lithuania’s History” (Amsterdam: Rodopi, 2009).

Tarp išeivijos nedaug liko dalyvių ar stebėtojų to, kas tikrai nutiko tarp 1939–1941 m., nors iš tikrųjų XX a. istorija prasideda su 1905-aisiais. O gal reikėtų pradėti nuo Rygiškių gimnazijos ir „Aušros” bei „Varpo” pirmųjų numerių, kurie pabudino tautą ir nuvedė į XX amžių? Medžiagos apie tai yra labai daug, pavyzdžiui, atsiminimų knygose, kur užfiksuoti svarbiausi XX a. įvykiai. Politinius atsiminimus ir dienoraščius spausdina Romualdas Ozolas, Vytautas Landsbergis, Kazys Bobelis, tremtiniai, partizanai ir išeiviai. Daug įdomių faktų galima surasti, bet vieningos mokslinės XX a. istorijos iki šiol ir neturime. Bandė ją rašyti Alfredas Bumlauskas, gal Zigmantas Kiaupa ir kiti, bet nieko rimto iš to neišėjo. Matyt, viskas dar pernelyg „karšta”, ir objektyviai įvykių visumą apibendrinti istorikams dar per sunku. Tam reikia didesnės laiko perspektyvos, kol visi ginčai ir konfliktai aprims ir valstybės padėtis nusistovės, taip maždaug man sakė Stasio Šalkauskio sūnus, mokslininkas ir rašytojas Julius Šalkauskas.

Negaliu suprasti, kodėl Edvardas Gudavičius ir A. Bumlauskas neparuošė gerų istorikų, kurie imtųsi ne visada malonios užduoties parašyti Lietuvos XX a. istoriją? Tokia istorija duotų visam laikui atsakymą, kas iš tikrųjų nutiko tarp 1940 ir 1941 metų. Atsakytų, kur Lietuvos, kur Europos, kur Vokietijos ir Rusijos kaltė. Jeigu jau lyginsime procentais, tai aš tikras – bent taip atrodo iš Izraelio pateiktų duomenų, – kad buvo daugiau lietuvių, gelbėjusių žydus ir kitų tautybių žmones nuo nacių, negu žydų lietuvių per pirmąją okupaciją. Apie antrąją okupaciją iš viso sunku kalbėti. Dauguma išsimokslinusių buvo šia pusę gležinės uždangos, o kas tikrai dėjosi Tarybų Lietuvoje, dar ilgai lauksime tikros ir be neapykantos parašytos istorijos.

Beveik visi išeivijos istorikai rūpinosi praėjusiais šimtmečiais: Paulius Rabikauskas, Zenonas Ivinskis, Saulius Sužiedelis, Vanda Daugirdaitė-Sruogienė, Jonas Dainauskas ir Algirdas Budreckis. Visi bijojo paliesti XX amžių, nes nesvarbu, ką rašysi ir kiek tų argumentų ir dokumentų pateiksi, vis vien kai kuriems lietuviams ir žydams liksi kaltas. Iš išeivijos liko tik Tomas Remeikis, kuris nepalūžtamai renka medžiagą apie Sovietų okupaciją, bet jis į viską žiūri daugiau iš politinių mokslų taško negu istorijos.

Nukelta į 11 psl.

Dievo palytėtas, žmonių pamiltas

DALIA BUKONTIENĖ

Tikriausiai jau visi spėjome įsidėmėti baltutėlį tarsi pavasario sodai, nuolat švytinčio veido dvasininką. Galbūt ne vienas pajautėme ir jo laiminančių rankų galią. Tai – tėvas Gediminas Kijauskas, SJ.

Spalio 25 d. sukanka metai, kai jis beveik po septyneto dešimtmečių sugrįžo iš plačiojo pasaulio į Lietuvą ir gražiai išiliejo į mūsų bendruomenės tėvų jėzuitų gretas. Nepaprasti šitie metai buvo tėvui Gediminui – birželio 29-ąją jam sukako 80! Atšvęsti 60 – Jėzaus draugijoje ir 50 – kunigystės metų jubiliejai.

Tegul šiandien t. Gediminui nuei-tą kelią primena jo mylimo bendražygio poeto Bernardo Brazdžionio posmas, taikliai nusakantis jų abiejų panašų likimą.

*Esu aš paukštis,
lanko nepašautas,
Nesuviliotas aukso narvo,
deimanto grūdų,
Iš ten, kur liko mirčiai
lizdas krautas,
Į ten, manan balsan
kur kyla tautos, –
Gyvent! Gyvent jus šaukdamas
skrendu.*

Po atlaidų tėviškėje

Susitikome, kai tėvas Gediminas buvo ką tik grįžęs iš Vilkaviškio vyskupijos, kur Lankeliškių ir Pajavonių bažnyčiose vadovavo šv. Pranciškaus atlaidams, susitiko su giminėmis, aplankė mirusių Kijauskų kapus ir pirmą kartą klajojo po vaikystėje paliktos tėviškos laukus. Sugelta liko dvasininko širdis. Ten, kur stovėjo gimtieji namai, jokio ženklo: nei akmenėlio, nei jokio medelio. Tik driekiasi numeliuotai laukai... ir netoliese, Būdavonės miške, erškėčių vainiku pažymėtas medis, sprogmenų išmūšta duobė ir trys kryžiai. Ilgai prie jų rymojo t. Kijauskas. Nuo čia ir pradėjome sukti prisiminimų ratą.

Buvo 1941 m. birželio 22 d. apie 10 val., besitraukdami bolševikai suėmė Lankeliškių kleboną Vaclovą Balsį, pas jį viešėjusius Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos kapelioną vikarą Joną Petriką ir Vilkaviškio kunigų seminarijos profesorių kunigą dr. Justiną Dabrilą. Atvežę juos į Būdavonės giraitę pririšo prie medžių, krūtinėse išdegino kryžius ir gyvus pjaustė jų kūnus.

Vėliau tikintieji nukankintuosius iškilmingai palaidojo, o žudynių vietoje pastatė paminklą – tris kryžius. Sovietiniais metais paminklas buvo susprogdintas, apie ką dar ir dabar byloja išlikusi duobė greta Nepriklausomybės metais vėl atstatytų kryžių.

Tai pats skaudžiausias t. Gedimino prisiminimas. Jis sunerimęs mąsto apie sveiku protu nesuvokiamą žmonių žiaurumą ir apie tai, kaip prasmingiau derėtų paminėti kankinių mirtimi kritusių trijų kunigų 70-ąsias žūties metines. Apie juos labai nedaug žinoma. O tokių klaikių įvykių, anot kunigo, užmaršties dulkės neturi nusėsti. Tai – mūsų tautos istorija ir šventa atmintis. Ji privalo paliesti dabar gyvenančius žmones ir ateities kartas.

Iš vaikystės prisiminimų t. Kijauskui iškyla rūpestingas jo pirmosios išpažinties klausiusio kunigo V. Balsio veidas. „Pakilau nuo klausyklos langelio ir kaip didelis nusidėjėlis

Iš kun. Kijausko, SJ jubiliejinės šventės Cleveland, 2010 m. birželio 20 d. Kun. Kijauskas vaišių metu sveikina „Tėvynės žiburėlių“ ir lituanistinės mokyklos atstoves. Iš kairės: Marija O'Meara, Laura O'Meara, kun. G. Kijauskas, Daiva Biliūnaitė, Rasa Taraškienė ir Jūlytė Taraškaitė. **Giedrės Kijauskienės** nuotr.

vartau maldaknygę, o iš susijaudinimo niekaip negaliu rasti man skirtų atgailos poterių. Tada kunigas pakilo iš klausyklos, priėjo prie manęs ir švelniai pagelbėjo. Tokį jį ir prisimeinu”, – pasakoja t. Gediminas. Jis augo labai tikinčioje ir gausioje šeimoje: su penkiais broliukais ir dviem sesutėmis, o dar keli mirė mažutėliai, galbūt vos užgimę.

Ir dar vienas kraupokai stebuklingas pirmųjų karo dienų prisiminimas: užėję vokiečiai bombardavo vaikystės namus ir kulkosvaidžių papliupos šlavė nuo žemės paviršiaus, atrodė, viską, tačiau nenušlavė. Vienaolikmetis Gediminas, tuo metu važnyčiojęs ir stengęsis gelbėti vežamus namų daiktus, pakliuvo į patį pragaro verpetą. Kai viskas nurimo, aplinkui nebebuvo nieko: nei namų, nei daiktų, net šuns būdos... Tačiau atsilaikė visa, kas gyva – šuva, paukščiai ir čia gyvenę septyniolika žmonių, nė vieno netgi nesužeidė. Taip ir liko tėviškė, sugriauta ir sudaužyta.

„Ko neturi, to negali duoti“

Tai t. Gedimino gyvenimo moto, kurį jis perprato dar ankstyvoje jaunystėje, kai po Antrojo pasaulinio karo su šeima apsigyveno Vokietijoje, netoli Hamburgo. Gyvenimas tremtinių stovykloje nebuvo lengvas, mokslas – taip pat nelengvai pasiekiamas. Bet didžiulis troškimas eiti išminties keliu nugalėjo. Iš tų laikų labiausiai įsimintinos gimnazijoje vykusios rekolekcijos, kurioms vadovavo jaunas kunigas jėzuitas Vaclovas Gutauskas.

Po rekolekcijų kunigas pakvietė Gediminą pasivaikščioti prie Baltijos jūros, skalaujančios Neustadt-Holstein miestelio pakrantę, netoli Danijos sienos. Išsikalbėjo. Jaunuolis kunigui atskleidė savo svajonę – tapti dvasininku. Tada kunigas ilgai jam pasakojo apie pašaukimą, apie jėzuitų veiklą ir pabrėžė, kad šitokio pasirinkimo kelias – mokslu grįstas. Gediminui tai pasirodė ir prasminga, ir priimtina, juk darbuotis Dievo garbei be mokslo neįstengsi: „Ko neturi, to negali duoti.“

„Pradžią yra pradžia, – prisimena t. Kijauskas. – Dievas turi savo planą, Jis nestumdo, bet kviečia, suteikia laisvės privilegiją ir panaudoja

teologijos licencijatu ir ten 1960 m. birželio 18 d. iššventinamas į kunigus. Dirba, gilina į asketinę teologiją ir sociologiją, tuo pačiu metu pasižymi nepaprastai plačia veikla. Tad išrenkamas Jėzuitų išeivijos provincijolu labai plačiam regionui – Čikaga (JAV), Montreali (Kanada), Montevideo (Urugvajus), Sao Paulo (Brazilija). Be to, dar ima vadovauti ir Ateitininkų federacijai.

Kas labiausiai jaudino išeivijos provincijolą? Pirmiausia – jaunimo ugdymas, tautinės savimonės formavimas ir puoselėjimas. O ryšiai su Lietuva? Jie buvo skaudūs, tiesiog sunkiai įmanomi, nes tuo metu dvasininkai Lietuvoje buvo ypatingai persekiojami, neretai su jais būdavo žiauriai susidorojama. Todėl t. Gediminas, nenorėdamas užtraukti bėdos kitiems, elgdavosi labai atsargiai. Pavyzdžiui, niekada nerašydavo laišku tiesiai to meto Lietuvos jėzuitų provincijolui Jonui Danylai, o su juo palaikydavo tik labai diplomatiškus ryšius per Ceikinių parapijos kleboną Karolį Garucką.

„Užsitęsusi okupacija Tėvynėje mus, dirbusius laisvuose kraštuose, įpareigojo rūpintis tautos likimu, jos rytojumi ir remti laisvės siekį. Kilo gyvybinis poreikis išeivijoje ugdyti žmones – Tėvynės kelrodžius. Buvo sunku, pasigedome asmenybių, – prisimena t. Gediminas ir ūmai nušvitęs tęsia, – bet mums visiems labai padėjo šv. Ignaco Dvasinės pratybos. Tai iš tiesų nuostabu. Bažnyčios ir žmonių istorijoje jau beveik penkis šimtus metų jos atlieka tikrą vadovų mokyklos vaidmenį. Išeivijoje – tai buvo Dievo Apvaizdos dovana.“

Nukelta į 11 psl.

Vokietijos kanclerė Angela Merkel (centre), atvykusi į Lietuvą šių metų rugsėjo 6 d., apsilankė ir Šv. Kazimiero bažnyčioje Vilniuje bei Vilniaus jėzuitų gimnazijoje. Nuotraukoje (iš k.): kun. Gediminas Kijauskas, SJ kalbasi su Vokietijos kanclere, už jos stovi Lietuvos ir Latvijos jėzuitų Provincijos provincijolas kun. Gintaras Vitkus, SJ.

Kun. Vytauto Sadausko, SJ nuotr.

Laiškai, nuomonės,
komentarai

Rašykite mums el. paštu: redakcija@draugas.org,
dalia.cidzikaite@gmail.com.

DAR APIE REPATRIANTUS IR REPATRIJAVIMĄ

Norisi pridėti savo trigrašį prie Fausto Strolios straipsnio, išspausdinto š. m. rugsėjo 25 d. „Drauge“.

Mūsų šeima taip pat bėgo nuo užtekėjusios Stalino saulės į Vokietiją. Mūsų atveju vokiškos kilmės buvo tėvelis – tai rodo ir mano pavardė. Jis buvo Gaurės (Tauragės apskr.) pašto viršininkas, taip pat šaulys, tad atrodė būtina pasinaudoti pasprukimo galimybe. Mus apgyvendino vidurio Vokietijoje Thüringen. Tėvelis gavo darbą pašte, bet jį greit pašaukė į kariuomenę, į rytų frontą, iš kur jis, deja, negrižo.

Po karo, kai paaiškėjo, jog rusai užims Thüringen, mamai kažkaip pavyko pasisamdyti malkomis kūrenamą sunkvežimiuką, kuriuo nusikasėme iki miestelio, iš kurio pabėgėlių ešalonas leidosi į Vakarų. Juo atvykome į Bavariją ir pagaliau atvykome į Eichstätt DP stovyklą, kur mudu su broliu lankėme lietuvių gimnaziją.

Tačiau per patikrinimus stovykloje mums, kaip „repatriantams“, globojamų pabėgėlių teisės buvo atimtos, todėl teko naudotis proga įstoti į Strolios minimas lietuvių Labor Service kuopas. (Buvau ir Kaiserslautern, bet su kuopų choru neteko susidurti.)

Atvykęs į Ameriką prisijungiau prie Rochester lietuvių veiklos, sukūriau lietuvišką šeimą. F. Strolią teko pakartotinai susitikti lituanistinių mokyklų mokytojų ir šeimų stovyklose Dainavoje, kur dalyvaudavo lituanistinės mokyklos mokytoja, mano žmona, o F. Strolią garbino ir mano vaikai.

Nors per ilgoką savo gyvenimą yra tekę nugirsti ir man taikomo „vokiečio“ pravarde, vis vien manau, kad man ir mano šeimai derėtų (at)gauti Lietuvos pilietybę.

Raimundas Kiršteinas
Rochester, NY

APIE FARIZIEJAUS DVASIĄ

Perskaičiau šeštadieniniame „Draugo“ laikraštyje (2010 m. spalio 30 d.) arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus pamokslą „Fariziejaus dvasia“. Sužinojau daug naujų dalykų. Kad fariziejus – tai dvasinis lavonas, nes jis nieko nemylė, išskyrus patį save. Tenka tokių žmonių sutikti gyvenime, ir nemažai. Bet akis užkliuvo už straipsnio, kurią ir pacituosiu: „Kol gyvename žemėje, galime klysti visi – net ir vyskupai nėra apsaugoti nuo nuodėmių. Per žiniasklaidą girdime pasakojant apie skaudžias kunigų nuodėmes. Tačiau kol žmogus pajėgia atvirai ir nuolankiai žvelgti į save, tol jis lieka atviras Dievo gailestingumui. Kristus apie besigailintį muitininką pasakė, kad jis nuėjo į namus išteisingas.“

Iš citatos sužinojau, kad net ir vyskupai, pasirodo, yra žmonės ir gali klysti. Paskui pereinama prie kunigų – jų nuodėmės jau pasidaro skaudžiomis. Bet jas, atvirai ir nuolankiai žvelgiant į save, galime perduoti Dievo gailestingumui. Ką padarysi, silpnas žmogus. Ir pabaigai neužmirštama paminėti, kad ir Ganytojas gailes-

tingas vargšui muitininkui.

Nesunku suprasti, kad skaudžiomis nuodėmėmis vadinami paskutiniaisiais metais pagarsėję vaikų tvirkinių ir seksualinio išnaudojimo atvejai Katalikų bažnyčioje. Suaugę žmonės žino, kas slypi už šių baisių žodžių. Išniekinti vaikų kūnai ir sielos. Sulaužyti gyvenimai. Straipsnyje apie šias aukas neužsiminama. Daugelis kunigų nusikaltimų, gražiai pavadinimų skaudžiomis nuodėmėmis, buvo atskleista pačių nukentėjusiųjų ir jų artimųjų pastangomis. Atvirumu ir nuolankumu iš kunigų pusės ten net nekvepėjo. Bažnyčiai nieko kito neliiko, kaip sumokėti milžiniškas kompensacijas. Tokie pinigai nei muitininkui, nei šalia besimeldžiančiam fariziejui tais tolimalais laikais net nesisapnavo. Manau, kad net neetiška lyginti muitininką, lupikaujantį prie miesto vartų, ir Dievo tarną, tvirkinantį vaikus. Antru atveju žinome, kaip pasibaigė Sodomos ir Gomoros gyventojams. Atleidimo nebuvo.

Raimondas Šenauskas
Chicago, IL

TREJOPI „ŽODŽIAI“ „DRAUGO“ PUSLAPIUOSE

Jau kuris laikas džiaugiamės „Draugo“ antrame puslapyje palyginti neseniai įvesta skiltimi „Redakcijos žodis“, kuriame, pasimainydamos, rašo vyr. „Draugo“ redaktorė Dalia Cidzikaite ir jos dvi pagalbininkės – Laima Apanavičienė ir Loreta Timukienė, įdomiai paryškindamos kokią nors aktualią dienos temą.

Po kurio laiko „Draugo“ puslapiuose pradėjo retkarčiais rodytis aiškiai religinio pobūdžio „Ganytojo žodis“.

Jau kelios dienos, kaip pastebė-

jau „Draugo“ trečiame puslapyje pasirodantį jau platesnės apimties temas gvildenantį „Leidėjo žodį“. Sprendžiant iš iki šiol pasirodžiusių „Leidėjo žodžių“, neatrodo, kad tai būtų bandymas atkurti po truputį sunykusią buvusią vedamųjų skiltį.

Jei ne paslaptis, norėčiau žinoti, kam iš leidėjų (Lietuvių katalikų spaudos draugijos direktoriams?) turėtume priskirti autorystės nuopelnus?

Aleksas Vitkus
Palos Heights, IL

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

KOMENTARAS

Pasaka, apysaka ar atpasakojimas?

EUGENIJA BARŠKĖTIENĖ

* * *

Smagu jaustis, žinant, kad mano rašytas straipsnis „Vaistai“ („Draugas“, 2010 m. rugpjūčio 28 d.) buvo skaitomas ir net diskutuojamas ir kritikuojamas. Jaučiuosi labai pagerbta.

Mieliems skaitytojams norėčiau paaiškinti, kad aš niekada nerašiau ir nežadu rašyti pasakų, nes, mano nuomone, pasakos yra skirtos suaugusiems, ne vaikams, nes jie supranta, kad pasaka – tai vaizduotės kūrinys, o ne realybė, bet apie tai vėliau.

„Vaistai“ yra atpasakojimas, kurį man papasakojo garbaus amžiaus senjoras, buvęs veiklus lietuviybės puoselėtojas, kuris, jo žodžiais tariant, laiku susipratęs, kada laikas nultipti nuo pjedestalo ir užleisti vietą jaunesniam.

Pirmas kartas, kada jis pajuto, kad smagu paimti jam nepriklausantį daiktą, buvo tada, kai jam buvo treji metai. Pamatęs, kad niekas jo neįtaria, ėmė vis dažniau vaginėti ir buvo pastebėtas tai darant, kai jam buvo vienuolika metų. Jis augo su dviem broliais ir dviem seserimis, buvo jauniausias iš jų. Tarp jo ir vyriausio brolio buvo penkiolikos metų skirtumas. Įtarimai visada būdavo nukreipti į vyresnius vaikus, jo net neįtariant.

* * *

Kai kam iš skaitytojų kilo neaiškumas dėl žiedo. Paaiškinsiu plačiau. Vieną vasaros sekmadienį į pavakarę susirinko pas kaimyną paragauti naujo medaus. Lauke buvo užtiestas balta staltiese stalas, ant jo padėta duonos, agurkų ir sūrio, o šalia – didelė lėkštė geltono medaus. Atėjusieji šnekučiavosi, ragaudami medų, o vaikai žaidė slėpynes. Atėjus metui melžti karves, šeimininkė atsiprašiusi nuėjo į trobą persirengti. Tuo metu jis buvo pasislėpęs už spintos ir matė, kaip šeimininkė, nusimovusi žiedą (vedybinių), padėjo ant spintelės. Jo mama dejuodavo, kad pametė savo žiedą. Jis panorėjo nudžiuginti mamą, tai tą žiedą, kai šeimininkė išėjo, įsidėjo į kišenę. Visi žaidė toliau. Apie tą žiedą jis užmiršo. Po kelių dienų užčiuopęs žiedą prisiminė, kodėl jį pasiėmė – niekam nematant padėjo ant netoli esančios lentynos, šalia maldaknygės. Kai mama pamatė žiedą (o tie vestuviniai žiedai visi panašūs), klausinėjo, kas jį rado. Nė vienas neprisipažino. Kadangi prieš kelias dienas buvo talka, kurioje dalyvavo du buvę samdiniai, kurie dirbo, kai vaikai buvo maži ir dabar dirbdavo padieniui, mama nusprendė, kad vienas iš samdinių bus pavogęs, bet sąžinės griaužiamas grąžino.

Užbėgdama įvykiams už akių norėčiau paaiškinti apie mokyklas kaime dar prieškariniais laikais, vienoje tokių ir garbusis senjoras mažas būdamas lankėsi. Buvo du kambariai: viename mokėsi pirmo ir antro skyriaus mokiniai ir dėstė mokytojo žmona, o kitame – trečio ir ketvirtos skyriaus, dėstė mokytojas (drauge jis buvo ir vedėjas, ir sargas, ir valytojas, ir ūkininkas!). Kai jis buvo trečiame skyriuje, girdėdavo, kaip mokytojas aiškino gramatiką, pasakodavo istorijos ar geografijos ištraukas. Trečiokai tuo metu sprendavo uždavinius, bet akylesni klausydavosi pasakojimų. Egzaminą, kurį laikydavo ketvirtokai, norėdami įstoti į gimnazijos pirmą klasę (tais laikais buvo 4 skyriai ir 8 gimnazijos klasės), kartais drauge laikydavo ir trečiokai. Laikė ir jis, baigęs tris skyrius ir, tėvo pasididžiavimui, išlaikė.

Būdamas pirmoje klasėje jis buvo didžiausias, bet niekad nepagautas vagiant. Dažniausiai vogdavo pinigų, kuriuos įduodavo tėvai vaikams, kad per didžiąją pertrauką nusipirktų dešrelę, vadinamą sosiska (jų skonį dar ir dabar prisimenu, nors teko valgyti tik du kartus – mano tėvams jos buvo per brangios). „Gudrus buvau“, – prisiminė senjoras. Niekada pinigų nesinešdavo namo, bet slėpdavo malkinėje, kuri buvo gimnazijos kieme. Kai turgaus dieną atvažiuodavo tėtis ar mama atveždami maisto, kitą dieną ar vėliau jis nusipirkdavo sosiską ar ledų. Šeimininkė pagalvodavo, kad tėtis pinigų davė išvažiuodamas. Tik po „pašventinimo su pančiu“ ir pačiam tapus apvogtą ta „liga“ pranyko.

* * *

Ar lietuvės moka rašyti pasakas, niekada nesvarsčiau. Su pasakomis atsisveikinau, dar nepradėjusi lankyti mokyklos. O buvo taip.

Būnant kaime pas močiutę, eidama su teta lesinti vištų, pamačiau prie pamatų tupinčią rupūžę. Ji taip baisiai atrodė, kad aš siūliau tetai ją paskandinti kūdroje. Teta man paaiškino, kad rupūžės yra labai naudingos, nes gaudo blogus vabalus. Kai sugrįžome į vidų, ji man papasakojo pasaką apie prinčą – pabučiavus rupūžę, ji pavirto į gražią mergaitę.

Ta pasaka man labai patiko. Aš labai norėjau sesutės, tai maniau, kad, man pabučiavus kokį gyvulėlį, jis pavirs į sesutę. Na, ir pradėjau visus bučiuoti. Pirmąja auka tapo katytė Micė. Ją pabučiavus ji pasiūlgė katiniškai – kniauktelėjo ir su koja perbraukė man per veidą.

Nukelta į 8 psl.

DAINA BE GALO

Šeštadieninis „Draugas“ (2010 m. spalio 16 d.) mano pašto dėžutėje pasirodė tik pirmadienį. Komentarų skiltyje sena nesibaigianti istorija „Kodėl B. Nainiui taip sunku prisipažinti klydus?“ Juk A. Gečys yra girdėjęs posakį, kad klysti yra žmoniška. Ar to neužtenka? Kam reikalingas tas ilgas, senas, pamirštas, kartoti-

nas, sudėtingas, daugeliui nesuprantamas ir neįdomus komentaras? Siūlyčiau abiem rašybos milžinams šį ginčą užbaigti privačiai. Jei tai nepasisektų – pamiršti. Gyvenimas eina toliau savo keliu.

Pranas Jurkus
Lockport, IL

SPORTAS

Pruškovas, lapkričio 5 d. (ELTA) – Lietuvos dviratininkės – 23-ejų metų Vilija Sereikaitė, 22-ejų metų Aušrinė Trebaitė ir 19-metė Vaida Pikauskaitė – Pruškove (Lenkija) prasidėjusiame pirmajame Europos dviračių treko čempionate užsitikrino mažiausiai sidabro medalius. Lietuvės 3 km komandų persekiojimo lenktynių atrankos varžybose užėmė antrąją vietą ir iškovojo kelialapį į finalą. Pirmoji startavusi Lietuvos trijulė atkarpą įveikė per 3 min. 28,011 sek. Lietuves pranoko tik britės – Katie Colclough, olimpinė vicečempionė Wendy Houvenagel ir Laura Trott, kurios startavo paskutinės. Mūsų šalies komanda britėms pralaimėjo 3,095 sek. Lietuvos dviračių treko rinktinės vyriausiasis treneris Antanas Jakimavičius teigė, kad finale nugalėti brites gali mybių nėra, nes mūsų komandai dar trūksta patirties. Dėl bronzos kovos trečią vietą atrankos varžybose užėmusios Baltarusijos ir ketvirtą vietą užėmusios Vokietijos dviratininkės. Atrankos varžybose dalyvavo 14 komandų.

Tomo Gaubio (ELTA) nuotr. – Lietuvos dviratininkės (iš d.): V. Sereikaitė, A. Trebaitė ir V. Pikauskaitė.

Tokijas, lapkričio 5 d. (URM info) – Viešėdamas Japonijoje Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis ir drauge su juo atvykę Lietuvos lazerių pramonės atstovai lankėsi mokslinių tyrimų centre RIKEN. Tai vienas svarbiausių Japonijoje mokslinių tyrimų institutų, jis atlieka tyrimus fizikos, chemijos, medicinos, biologijos ir kitose srityse.

URM nuotr.

Iš 100,000 valdininkų turto deklaracijų VMI užkliuvo 20,000

Vilnius, lapkričio 5 d. (ELTA) – Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI) pateikė daugiau nei 100,000 2008–2009 m. valstybės tarnautojų turto pagrįstumo analizę, kurioje 20,000 valdininkų turtas sukėlė įtarimų. Šie dėl turimo turto ir pajamų neatitiktumų turės pasiaiškinti Mokesčių administratoriui.

Premjero Andriaus Kubiliaus pavedimu Antikorupcinė darbo grupė, vadovaujama ministro pirmininko patarėjo Gintaro Kalinausko, po pasitarimo, kuriame dalyvavo ir Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (FNTT) atstovai, paskelbė, jog daugiausia dėmesio, nagrinėjant valstybės tarnautojų turto deklaracijas, buvo skirta Muitinės, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir VMI valdininkų analizei.

„Lietuva pirmą kartą daro tokį smagų pratimą, kurio metu VMI ir kitos teisėsaugos institucijos tikrina valstybės tarnautojų turto pagrįstumą, siekdamos įvertinti korupcinę riziką ir galimą mokesčių vengimą“, – aiškino G. Kalinauskas. Jo teigimu, pagrindiniai turto pagrįstumo verti-

nimo reikalavimai yra turto ir pajamų neatitiktumas, didelių piniginių lėšų, kurios buvo skirtos suteiktoms paskoloms bei išlaidoms, deklaravimas „ne banke“.

Korupcijos rizikingumas buvo vertinamas ir pagal tai, ar valstybės tarnautojai skaidriai vykdė turto sandorius, dovanavo ar gavo dovanų didelės vertės turtą.

20,000 valstybės tarnyboje dirbančių asmenų ir jų sutuoktinių turto deklaracijos bus tiriamos nuodugniau. Anot premjero patarėjo, atsiradus pagrindui įtarti juos kyšininkavimui, mokesčių vengimu, laukia išteisminiai tyrimai arba tarnybiniai patikrinimai, arba piniginės baudos.

„Iki šiol valstybės tarnyboje dirbantys kyšininkai buvo gaudomi nusikaltimo vietoje. Tuo užsiėmė STT, FNTT. Nuo dabar korumpuotus valdininkus bus siekiama sugauti tuo metu, kai šie neteisėtus pajamas bando legalizuoti. To teisėsaugos institucijos sieks glaudžiai bendradarbiaudamos“, – kovos su korupcija valstybės tarnyboje pokyčius komentavo G. Kalinauskas.

NATO baigė Baltijos šalių gynybos planavimą

Gynybos planai numato, ką NATO darytų, užpuolus Baltijos šalis.

ELTA nuotr.

Vilnius, lapkričio 4 d. (ELTA) – Baltijos šalių gynybos planų rengimas politiškai yra baigtas. „Jeigu jau kažkas pasakė, kad baigtas, tai aš ga-

liu pasidžiaugti, kad politiškai baigtas“, – sakė D. Grybauskaitė, lankydamsi Policijos kriminalistinių tyrimų centre.

Apie tai, kad Baltijos šalių gynybos planų rengimas yra baigtas, Lietuvos televizijai yra patvirtinęs Estijos kariuomenės vadas gen. lttn. Ants Laaneots. „Pirmiausia politiškai tai yra tikras atgrasymas galimam priešui bet kuriuo atveju, ar ne? Dėl to NATO dėka jie parengti, planavimas baigtas“, – sakė A. Laaneots per Baltijos šalių ir Jungtinių Valstijų pratybas Latvijos Adažių poligone.

Lietuvoje lankantis kanclerei Angelai Merkel prezidentė D. Grybauskaitė sakė, jog prie to, kad Lietuva pagaliau įgis realius gynybos planus, yra prisidėjusi Vokietija.

„Viena iš šalių, kurių dėka Lietuva pagaliau turės realius gynybos planus, yra Vokietija, ši rudenį, manau, tokį sprendimą priimsime“, – tuomet sakė D. Grybauskaitė.

Televizijos per ateinančius rinkimus nerodys dainuojančių politikų

Vilnius, lapkričio 4 d. (ELTA) – Pirmą kartą mėginama ne tik teisės aktais, bet ir papildomais išipareigojimais užtikrinti sąžiningą ir skaidrią rinkimų kampaniją bei transliuotojų neutralumą. Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos (LRTA) nariai ir Lietuvos parlamentinės politinės partijos pasirašė susitarimą dėl politinės reklamos savivaldybių tarybų rinkimų kampanijos laikotarpiu.

Partijos ir transliuotojai išipareigojo nesiekti ir neskaitinti paslėptos politinės reklamos, nepriimti ir nesiūlyti neskaidrių politinės reklamos apmokėjimo būdų, 40 dienų prieš rinkimų dieną vengti rodyti pramogines laidas, kuriose dalyvautų

valstybės politikai ar jų šeimos nariai. Rengdami programas transliuotojai pasižadėjo laikytis neutralumo principo ir nepalaikyti nė vieno rinkimų kampanijos dalyvio, nepriklausomai nuo jo užsakomos politinės reklamos kiekio ir kitų veiksnių.

Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos prezidentė Laura Blaževičiūtė tikisi, kad pavykus įgyvendinti šį susitarimą, pavyks prieš Seimo rinkimus pasirašyti dokumentą, kuris ateityje galėtų tapti atskiru Politinės kampanijos etikos kodeksu. Prie šio susitarimo bus kviečiamos prisidėti ir kitos neparlamentinės Lietuvos politinės partijos bei rinkimų kampanijos dalyviai ir komerciniai transliuotojai.

Ottawa, lapkričio 5 d. (LR ambasados Kanadoje info) – Ottawa mieste veikiančiai moterų ambasadorių organizacijai „Women Ambassadors of Ottawa (WAO)“ pirmininkavusi Lietuvos ambasadorė Kanadoje Gintė Damušytė (trečia iš kairės) baigė savo vienerių metų kadenciją. Lietuvos diplomatinėje atstovybėje vykusiame susitikime ji šias pareigas perdavė Norvegijos ambasadorei. Organizacijos tikslas: rengti apskrito stalo diskusijas su įtakingais Kanados politikais, spaudos, kultūros, mokslo ir nevyriausybiniais atstovais. Per Lietuvos ambasadorės pirmininkavimo kadenciją surengti susitikimai Kanados parlamente ir vyriausybėje, University of Ottawa.

LR ambasados Kanadoje nuotr.

Atsisveikinta su vyskupu emeritu R. Krikščiūnu

Kaunas, lapkričio 5 d. (Bernardinai.lt) – Lapkričio 4 d. Kaune atsisveikinta su vyskupu emeritu, titulinio Amajos vyskupu, bažnytinės teisės daktaru Romualdu Krikščiūnu.

Pas Viešpatį, eidamas 81-uosius metus, vyskupas R. Krikščiūnas iškeliavo lapkričio 2 d. Kaune gimęs, užaugęs, čia mokslus baigęs, 1954 m. kunigu, o 1969 m. vyskupu arkikatedroje bazilikoje išventintas ganytojas, baigęs žemiškąją kelionę, dalyvaujant gausiam būriui vyskupų, kunigų, seminaristų, tikinčiųjų, amžinojo poil-

sio atgulė prie mažosios Kristaus Prisikėlimo bažnyčios, kurioje dirbo pirmąjį savo kunigiškosios tarnystės dešimtmetį.

Gailestingumo laidotuvių šv. Mišioms Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, pamokslą pasakė Panevėžio vyskupijos, kurios apaštališkuoju administratoriumi 1973–1983 m. buvo vysk. R. Krikščiūnas, ganytojas J. Kauneckas.

Lenkijos premjeras pasiklydo vertinimuose

Anatolijus Lapinskas
Delfi.lt

Neseniai Lenkija paleido dvi stiprias papliūpas jau dvidešimt metų trunkančioje kaltinimų kanonadoje dėl „baisaus“ Lietuvos lenkų gyvenimo. Spalio 26 d. laikraštis „Rzeczpospolita“ išspausdino buvusios laikraščio korespondentės Vilniuje Majos Narbutt straipsnį „Brolybės neliko nė pėdsako“. Spalio 29 d., matyt, nutaręs, kad pirmoji papliūpa per silpna, į kanonadą įsitraukė ir pats Lenkijos premjeras Donald Tusk. Net nelaukęs, kol sugrįš į Varšuvą, jis Briuselyje griežtai pareiškė, kad Lenkija nenusileis ir reikalaus, kad Lietuva laikytųsi europinių reikalavimų lenkų mažumos klausimu.

„Kaip gali būti, kad beveik 20 metų tvirtinome, jog Lenkiją ir Lietuvą sieja geriausi santykiai per visą istoriją, o dabar tie santykiai yra blogiausi Europos Sąjungoje? Kas atsitiko strateginiams partneriams? O gal ši partnerystė buvo tik šūkis, kuris uždengdavo pražūtingą tikrovę?“, – klausia M. Narbutt, aišku, manydama, kad šios metamorfozės kaltininkė yra Lietuva. O gal yra atvirkščiai, gal pati Lenkija, kaitindama Lietuvos lenkų aistras kovoti su lietuviais dieną ir naktį, vasarą ir žiemą, bet net neaišku dėl ko, nuvarė abipusius santykius į pražūtingą seklumą?

Lenkų žurnalistės straipsnyje smulkiai nagrinėjamos svarbiausios Lietuvos lenkų problemos, anot Lenkijos Užsienio reikalų ministerijos, „pažeidinėjamų arba neįgyvendinamų lenkų mažumos teisių katalogas“: „klausimai, susiję su žemės gražinimu Vilniuje ir Vilniaus krašte, lenkų švietimo statuso išlaikymas, tautinių mažumų atstovų vardų ir pavardžių rašyba asmens dokumentuose, dvikalbiai gatvių pavadinimai tose vietovėse, kur daugumą sudaro lenkų mažumos atstovai“.

Esą dėl šių problemų neišsprendimo, Lenkijos manymu, Lietuvos lenkų gyvenimas virto pragaru, iš kurio kaimyninė valstybė bandys juos ištraukti... Tačiau tai – tik ledkalnio

viršūnė. Surinkęs ir kitų Lenkijos valdžios institucijų kaltinimus, suskaičiavau net 23 nuostatas. Pavyzdžiui, devynioliktas kaltinimas yra toks: mokytojai Lietuvos lenkų mokykloms, išskyrus lenkų kalbos mokytojus, rengiami ne gimtąja (t. y. lenkų) kalba, o tai sukelia papildomų dalykinės terminologijos problemų. Tai gi tikėtina, tik kai visų dalykų – nuo fizikos iki geografijos – mokytojai Lietuvos lenkų mokykloms bus ruošiami lenkiškai, nė vieno žodžio neištariant lietuviškai, Lenkija nurims. Bet ar neatsiras tuomet naujų reikalavimų?

Kažkada „Wspolnota Polska“ ilgametis pirmininkas Andrzej Stelmachowski aiškino, kad Lietuva privalo ruošti taip pat lenkus gydytojus ir teisininkus, nes lietuviai gydytojai ir teisėjai blogai lenkus gydys ir blogai nuteis. Tačiau atsiradus lenkams gydytojams, ar tik neatsiras reikalavimai turėti lenkus paštininkus, gaisrininkus, kirpėjus ar batsiuvius... Ar toje reikalavimų grandinėje nebus sukama pasaka be galo?

Sugrįžkime į dabartinę, Lenkijos manymu, baisią lenkų švietimo padėtį Lietuvoje. Baisią todėl, kad dėl jos kasdien plaukia skundai Europos institucijoms, nekalbant apie pačios Lenkijos vadovus. Ką apie lenkų švietimą rašo M. Narbutt savo nelikusios brolybės straipsnyje? „Lietuvos politikai kaip mantrą kartoja, kad Lietuva turi ypač išvystytą lenkų mažumos švietimo lenkų kalba sistemą, kokios neturi joks kitas kraštas į Rytus nuo Lenkijos sienos.“ Drąsiai pridėsiu, kad ne tik į Rytus, bet ir į visas puses nuo Lenkijos sienų.

O dabar įdomiausia lenkų žurnalistės mintis: „Pasakykime galų gale tai garsiai – tai nėra Lietuvos valstybės nuopelnas“ (!!!). Tai kieno gi, Mają Narbutt, negi iš Marso atskridusių humanoidų nuopelnas? Toliau – ne mažiau įdomiau: „Iš sovietmečio Lietuva paveldėjo lenkų mokyklų tinklą. Ir daro viską, kad jų būtų mažiau, o lenkų jaunimas eitų į lietuviškas mokyklas.“ Įrodymai? Kam jų reikia, vis

Neaišku, kaip Lietuva pažeidinėja tuos reikalavimus švietimo srityje? Juk vien faktas, kad Lietuvos lenkai gali mokytis šimte lenkų mokyklų, lenkų universitete, lankyti 50 lenkų vaikų darželių į šipulius sumala tvirtinimus apie kokius nors Lietuvos lenkų švietimo pažeidimus.

ties Lenkijos premjeras žurnalistės rašiniu patikės.

O šios rūšies faktai gana įdomūs. Prieš 1990 metus, pačių Lietuvos lenkų aiškinimu – dėl įnirtingos rusifikacijos lenkų mokyklų buvo 92. Atkūrus nepriklausomybę, tų pačių lenkų teigimu, „padėtis pasikeitė“ ir 1993 m. jau veikė 130 lenkų mokyklų, užpernai jų buvo 100, pernai sumažėjo iki 97, aišku, ne dėl valdžios politikos, bet dėl demografinių bei mokyklų tinklo pertvarkymo priežasčių (dėl tų pačių priežasčių vien per pastaruosius ketverius metus buvo uždarytos net 144 lietuviškos mokyklos).

Tačiau svarbiausias faktas, kad su Lietuvoje veikiančiomis beveik šimtu valstybinių lenkiškų mokyklų negali varžytis jokia kita pasaulio šalis. Pirmajame Polonijos švietimo forume (Pultusk, 1995 m.), kuriame dalyvavo lenkų tautinės mažumos švietimo specialistai iš 20 pasaulio šalių, pripažinta, kad geriausia lenkų tautinės mažumos švietimo sistema yra Lietuvoje. Deja, Lietuvos ir Lenkijos santykių idilija seniai jau baigėsi ir jeigu kas nors dabar pakartotų Pultusko pripažinimą, t. y. imtų reklamuoti Lietuvą, kaip geriausią lenkų švietimo pavyzdį visame Lenkiją supančiame pasaulyje, toks žmogus, ko gero, iš karto atsidurtų Lenkijos priešų sąrašė.

Lenkų žurnalistė piktinasi ir tuo, kad rajonuose, kur daugumą sudaro lenkai, atidaromos gerai įrengtos lietuviškos mokyklos. Taigi žurnalistė tiesiog perša mintį: kam tos lietuviškos, jei šalia yra lenkiška mokykla? Toliau – dar įdomiau: „švietimo sistema šiose lietuviškose mokyklose yra nukreipta į lituanizaciją, čia neina kalba apie lietuvių kalbos mokymą, tai akivaizdus reikalavimas, vykdomas ir lenkų mokyklose, bet apie indoktrinaciją, kuri turėtų atnešti rezultatą, panašų į sovietinės propagandos liaupsintą Pavlik Morozov ‘žygdarbį’ – berniuką, įskundusį savo reakcingus tėvus.“ Štai kokias baisybes ižiūrėjo lenkų žurnalistė lietuviškose mokyklose, apie tai, matyt, buvo

pranešta ir Lenkijos premjerui.

Ta „morozoviška“ istorija, sukėlusį žurnalistės pasipiktinimą, buvo žymiai paprastesnė, be jokių indoktrinacijų ir kitų baisių dalykų. Štai ji. Kuklios išvaizdos Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio lietuviškos gimnazijos moksleivė Katažina Andriuškevič Vilniaus rotušėje vykusio Suvalkų sutarties sudarymo ir jos sulaužymo 90-čio paminėjime perskaitė savo rašinį, pavadintą „Lenkijos okupacijos (1920–1939) pasekmės Rytų Lietuvai“.

Tą vakarą ji sakė: „Mano manymu, Lenkija negražiai pasielgė okupavusi Rytų Lietuvos teritoriją. Ji, kaip artima Lietuvai valstybė, turėjo padėti pastarajai, o ne okupuoti Vilnių ir Vilniaus kraštą. Šitą okupaciją galima pavadinti išdavyste. Ne tik Lietuvos valstybės, bet ir Lenkijos vertybių, tradicijų išdavyste. Iš tikrųjų netgi gėdinga, kai tu išduodi savo draugus. Labai negarbinga užpulti ilgaamžę sąjungininkę ir jėga pasiglemžti jos sostinę.“

Išgirdęs šiuos žodžius, Lietuvos lenkų laikraščio „Kurier Wilenski“ redaktorius nežmoniškai pasipiktino ir mergaitei išpranašavo liūdną ateitį, esą dėl šios išdavystės sugrius jos santykiai ne tik su savo šeima, bet ir su apylinkėje gyvenančiais žmonėmis – suprask, visi ją pasmerks. O konferencijos organizatorius už tai, kad leido mergaitei pasisakyti, laikraštis įvardijo dar baisiau. Dėmesio, paklausykite, Lietuvoje tokių žodžių seniai jau negirdėjome: „Taip, kaip buvo šlykšti Hitlerjugendo ir Komsomolo veikla, kaip šlykštus yra pasinaudojimas lokaliniuose Afrikos karuose kaulašnikovais apsiginklavusiais vienuolikmečiais, lygiai taip pat bjauru ir tai, ką padarė konferencijos organizatoriai.“ Ar bereikia komentarų po šių košmariškų vieno iš Lietuvos lenkų vadovo žodžių?

O ką Briuselyje kalbėjo Lenkijos premjeras apie Lietuvos lenkų švietimą? Jis patvirtino, kad pagrindinėmis Lietuvoje

Nukelta į 13 psl.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 **Tel. 1 708-599-9680**
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

www.draugas.lt

Chirurgai

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos
gydymas bei chirurgija
Aurora Medical Center
10400 75 St., Kenosha, WI 53142
(262) 948-6990

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos
gydymas bei chirurgija
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Akių ligos

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurgija/Akiniai
5850 W 111th Street
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. (708) 636-6622
Holy Cross Hospital, #410S
Tel. (773) 884-7960

Dr. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
1051 Essington Rd. #200
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Ausų, nosies, gerklės ligos

VYTENIS GRYBAUSKAS, M. D.
SUSAN T. LYON, M.D.
Ausų, Nosies, Gerklės ligos
Chirurgija, Klausos aparatai
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

Ginekologija

RAMONA C. MARSH, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos pagal susitarimą

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD
ir partneriai
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
**Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių
bei kitų skausmų gydymas**

Vidaus ligos

DALIUS KEDAINIS MD FACP
WILLIAM MIKAITIS MD
Vidaus ligų ir šeimos gydytojai
Ūmaus susirgimo atveju
priimame tą pačią dieną
1206 East 9th (159th) Street
Suite 210, Lockport, IL 60441
Klinikos tel. (815) 834-8777

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

SURENDER LAL, M.D.
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos pagal susitarimą

Bendra praktika

Andrius Kudirka, MD, MPH
Bendros Praktikos Gydytojas
15300 West Ave. #221 South
Orland Park, IL 60462
708 349-0747
www.seimosgydytojas.com

ČIA VIETA JŪSŲ SKELBIMUI
Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

JAV LB KV Socialinių reikalų taryba

2711 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6906

KAS ŽINOTINA APIE DAŽNAS APGAVYSTES

Jas galima suskirstyti į kelias grupes:

1. Apgavystės, susijusios su „Medicare”

– Apgavikas paskambina ir pristato kaip „Medicare” atstovas. Jis paprašo jūsų banko sąskaitos numerio, kad būtų galima jums gauti naują federalinės valdžios teikiamą „Medicare” paramą (benefits). Dažnai tai skamba teisėtai, nes ir telefone pasirodantis numeris yra „Medicare” numeris, mat apgavikas, įsigijęs „spoofing cards” (tai tam tikros kortelės, kurios leidžia suklastoti telefono numerį), tą numerį suklastojo.

2. Apgavystės, susijusios su platinamais žurnalais

– Prenumeratos rinkėjas, vaikščiojantis nuo durų iki durų, sakosi norįs surinkti pinigų vietinei sporto komandai paremti, o žurnalai bus siunčiami kariams Irake.

3. Apgavystės, susijusios su seneliais

– Skambintojas sakosi esąs advokatas ar policininkas ir praneša, kad jūsų vaikai yra bėdoje – ligo-ninėje ar kalėjime. Prašo, kad jam būtų kuo skubiausiai persiųsti pinigai telefonu (money to be wired).

4. Apgavystės, susijusios su padirbtais čekiais

– Asmuo gauna normaliai atrodantį čekį su laišku, kuriame pranešama, kad jis ar ji laimėjo loterijoje ar „sweepstakes”. Nurodoma, kad čekį reikia įdėti į savo banko sąskaitą, o to laiško rašytojui nusiųsti tam tikrą sumą pinigų, kuria būtų

sumokėti mokesčiai už laimikį. Bankui trunka keletą dienų patikrinti, ar čekis yra tikras. Bet tada būna jau per vėlu atgauti apgavikui pasiūstus pinigus.

5. Apgavystės, susijusios su kredito kortelių nuošimčiais

– Apgavikas sako, kad gali padėti sumažinti už kortelę mokamus nuošimčius, bet iš tikrųjų jis bando išgauti informacijos apie jūsų kredito kortelę.

6. Apgavystės, susijusios su „jury duty”

– Apgavikas praneša, kad asmuo praleido „jury duty”. Kai jo auka sako, jog nėra gavęs (usi) jokio pranešimo, apgavikas prašo jo(s) socialinio numerio („social security”), gimimo datos ir pan., kad galėtų „patikrinti” informaciją ir panaikinti jam/jai gresiantį suėmimą.

Nukentėjusieji nuo apgavikų gali skambinti telefonais Illinois attorney general office:

– Consumer fraud hot line for Chicago area: 800-386-5438;

– Senior fraud help line: 800-243-5377;

– Identity theft hot line: 866-999-5630;

– Jei įtariate, kad vyresnio amžiaus asmuo yra skriaudžiamas ar finansškai išnaudojamas giminių, pažįstamų ar kt., skambinkite The Illinois Department on Aging hot line: 800-252-8966.

Pagal „Chicago Tribune” informaciją parengė **Aldona Šmulskštienė**

JAV LB Socialinių reikalų tarybos raštinė Čikagoje yra BIA (Bureau of Immigration Appeals) akredituota įstaiga, kurioje galite gauti Jums reikalingas imigracinių prašymų formas. Taip pat atliekame dokumentų vertimus bei tvirtiname notariškai. **Raštinės darbo laikas:** nuo pirmadienio iki ketvirtadienio, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. **Tel.: (773)-476-2655.**

Pasaka, apysaka ar atpasakojimas?

Atkelta iš 5 psl.

Verkdama nubėgau pas mamą. Išgirdusi, kad aš ją pabučiavau, atsakė, kad ji man irgi katiniškai pabučiavo. Po kurio laiko auka tapo šuo Pypkė, kuris tik apsilaižė ir nubėgo. Bučiavau veršiuką, bet kai tas lyžtelėjo man atgal, greitai nubėgau nuo jo, manydama, kad jis nori mane suėsti.

Kai nė vienas nepavirto sesyte, supratau, kad reikia pabučiuoti varlę. Bet kur ją rasti? Pasitaikė proga vėl apsilankius pas močiutę. Einant pažiūrėti, kaip prūde plaukioja ančiukai, viena varlė man užšoko ant kojos. Aš ją greitai griebiau ir, nežiūrėdama kur, pabučiavau į nugarą. Brr – pasipurčiau, tokia šlapia ir šalta, bet varlė, nelaukdama mano antro pabučiavimo, išsprūdo man iš rankų ir porą kartų pašokusi „nuskendo” kūdroje. Laukiau, kol iš vandens išlips sesytė, deja, nesulaukiau. Ir tada savo vaikišku proteliu supratau, kad pasakos meluoja ir teta meluoja. Nuo to laiko nemėgau pasakų. Pradėjusi lankyti mokyklą ir pramokusi skai-

tyti skaitydavau apysakas (ypač mėgau Prano Mašiotą), romanėlius ir istorines knygas. Ir dabar esu tos nuomonės, kad vaikams reikia apysakų, ne pasakų, nes, kol neskiri tikrovės nuo vaizduotės, pasakos padaro daugiau žalos negu naudos.

Savo atpasakojime „Vaistai” norėjau parodyti, kad kartais neapgalvotas veiksmas, ištartas užgaulus žodis sugriauna pasitikėjimą. Ir gilios senatvės sulaukęs garbus senjoras sakė, kad didžiausia bausmė jam buvo ne pančio kirtis, bet tėtės pasitikėjimo juo praradimas. Po to įvykio tėtis nekviesdavo jo vykti į naktigonę, kur prie laužo ant avies kailinukų užmigęs, tėtis, užšokęs ant arklio, prisiglausdavo jį prie krūtinės ir parjodavo namo. Jau neklausdavo, ar nori ryt vykti meškerioti, neklausdavo, kaip žalmargė ar juodmargė laikėsi ganykloje. Nenorėdama, kad atpasakojimas užimtų daug vietos, gerokai jį sutrumpinau, galbūt tai ir suklaidino.

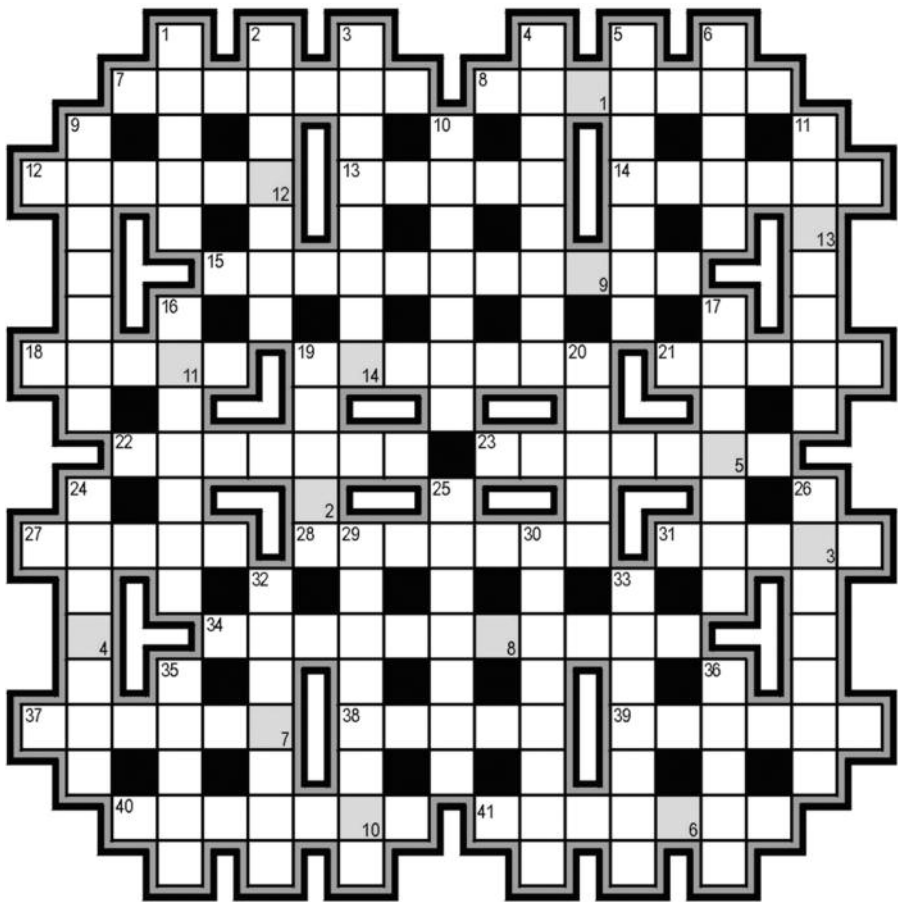

www.autotradeusa.com

**PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!**
Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

Kryžiažodis Draugas Nr. 070

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

Vertikaliai:

1. Vėdryninių šeimos pavasario gėlė geltonais ar baltais žiedais. 2. Sukamas ritinio pavidalo įtaisas įrankiams tekinti, galąsti. 3. Amerikiečių aktorius Džonas 4. Vienas garsiausių Leonardo da Vinčio kūrinių („Mona Liza“). 5. Sukilimas, pasipriešinimas. 6. Mįslė: „Geležinė kumelaitė, kanapinė uodegaitė.“ Kas? 9. Velnio tuzinas. 10. Kietas, stangrus organizmo jungiamasis audinys. 11. Gyvatės pavidalo labai vertinga žuvis. 16. Dantytas pjovimo įrankis. 17. Braškės „giminaitė“. 19. Sausumos audra. 20. Išorinė pusė. 24. Įžvelgimas, numatymas. 25. Valstybė Karibų baseine. 26. Mįslė: „Skečiant ausis – žiojas, spaudžiant – glaudžia kojas“. Kas? 29. Lietuvos miestas, kurio pavadinime „tupi“ pasislėpęs graužikas. 30. Nebuvinas darbo, uždarbio. 32. Smėlėta pakrantė, skirta poilsiui, paplūdimys. 33. Lietuvos nacionalinis paukštis – baltasis 35. Amžinosios palaimos vieta, laukianti teisulių būsimajame gyvenime. 36. Aplinkybė kuriam nors tikslui siekti.

Horizontaliai:

7. Matematikos šaka. 8. Įgeidis, įnoris, kaprizas. 12. Viržinių šeimos miško augalas raudonomis uogomis. 13. Patarlė: „Daktaras į namus – ... karvę per vartus“. 14. Moteris kaštoniniais plaukais. 15. Aukščiausias valstybinės valdžios organas. 18. Pušies ar eglės spyglys. 19. Ploni sausi tešlainiai su languotais išpuadais. 21. Miško paukštis, medžių gydytojas. 22. Kaltinamasis įrodymas (teisme). 23. Kūno liemens vidurys. 27. Valstybės finansinių išteklių visuma. 28. Sen. graikų mitų herojė, davusi Tesėjui siūlų kamuolį, kad šis pagal siūlą galėtų išeiti iš labirinto. 31. Mįslė: „Viską valgo – neprivalgo, kai tik užsigeria – numiršta“. Kas? 34. Didysis antikos užkariautojas ... Makedonietis. 37. Mįslė: „Jauna buvau – rože žydėjau, kai pasenau, akis įgijau, pro tas akis pati išlindau“. Kas? 38. ... makar (paskubom, bet kaip). 39. Kietasis kuras, vadinamas ruduoju auksu. 40. Milžiniška vandenyno banga. 41. „Prie lan- go parimęs“ Lietuvos kurortas.

IEŠKO DARBO

* **60 m. moteris** ieško darbo lietuvių šeimoje. Turi rekomendacijas, nevairuoja. Minimali anglų kalba. Tel. 630-552-4169.

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško bet kokio darbo šeštadieniais. Tel. 708-220-3202.

* **Vidaus ir lauko** dažymo darbai. Patirtis. Tel. 773-550-1867.

* **Moteris**, turinti medicininį išsilavinimą, kalbanti rusų, lietuvių, anglų, lenkų kalbomis, vairuojanti, turinti dokumentus, ieško senelių priežiūros darbo naktimis arba rytais iki 12 val. pietiniuose rajonuose. Valymo darbų nesiūlyti. Tel. 773-387-7232.

* **Moteris** ieško pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Patirtis, rekomendacijos. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. (Gali dirbti vyras ir žmona kartu). Tel. 312-307-4619.

* **Moteris** ieško darbo antradieniais ir ketvirtadieniais arba vakarais. Tel. 630-706-1188.

* **Dirbanti** moteris gali pakeisti savaitgaliais. Tel. 630-915-3019.

* **53 metų** moteris ieško pagyvenusių žmonių slaugos darbo su gyvenimu. Patirtis, dokumentai, vairuoja. Pageidautina lietuvių šeimoje. Siūlyti įvairius variantus. Tel. Lietuvoje +370-647-65077 arba 630-730-2132.

Apsilankykite „Draugo“ internetinėje svetainėje www.draugas.org

Dantų gydytojai

Dr. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos pagal susitarimą

Dr. AUŠRINĖ SCHNEIDER DANTŲ GYDYTOJA

Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos pagal susitarimą

Dr. L. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA

9055 S.Roberts Road
Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr.RAMUNĖ MACIJAUŠKAS

Dantų gydytoja
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. 708-598-2131
Valandos pagal susitarimą

Dr. Raimundas Jeleniauskas

DANTŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai ir angliškai. Priimamos įvairios apdraudos. Valandos pagal susitarimą.
Imhof & Jeleniauskas, DDS, PC
1645 S. River Rd., Ste. 21
Des Plaines, IL 60018
tel. 847-299-4811

Dr. LINA POŠKUS

Dantų gydytoja
4635 W. 63 St.;Chicago
Tel. 773-735-7730
10 S. 640 S. Kingery Hwy, Willowbrook
Tel. 630-323-5050

Dr. DALIA E. CEPELĖ, D.D.S.

Dantų gydytoja
10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos pagal susitarimą

Dr. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS DANTŲ GYDYTOJA

AMERIKOS „TOP DENTIST“ 2009 M.

318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303

www.parkridgesmiles.com

Pilna dantų priežiūra:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas
- TMJ/TMD gydymas

Dr. DALIA JODWALIS

Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

Odos ligų specialistai

Dermatologijos ligų ir odos vėžio specialybė, kosmetinė chirurgija, viso veido atjauninimas
RUTH JÜRATĖ BARSKY, MD
120 Center Mall # 318 Oak Brook, IL 60523
Tel. 630-571-2630

Dr. K. JUCAS

Odos ligų specialistas gydo odos teigiamus ir neigiamus auglius ir žaizdas. Kosmetinė chirurgija.
3235 W. 111 St, Chicago, IL 60655
773-233-0744 arba 773-489-4441

tickets@doleris.com

1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

KEPYKLA IR DELIKATESAI

6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

KAVINĖS

Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

350 N. Clark,
Chicago, IL 60610
312-644-7750
pirm. - penkt.
nuo
6:30 v.r. iki 4:30 v.p.p.

608 W. Roosevelt,
Chicago, IL 60607
312-957-1994
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 1 v.p.p.

Iš Ateitininkų gyvenimo

Atkelta iš 2 psl.

Jaunieji talentai pasirodys Ateitininkijos šimtmečio šventėje

„Marriott Magnificent Mile“ viešbutyje
540 N. Michigan Ave., Čikagoje

Penktadienį, lapkr. 26 d., 8:30 v.v.

muz. Kęstutis Daugirdas

solistė Vakarė Petroliūnaitė

gitaristas Vaidas Razgaitis

Ateitininkijos šimtmečio šventė, ruošiamą Padėkos dienos savaitgalį, pasižymės ne vien pasakaitomis, simpoziumais ir diskusijomis, bet ir ypatinga kultūrine programa. Penktadienio vakarą „Marriott“ viešbutyje pasirodys Čikagos lietuviams gerai žinomas „Dainavos“ ansamblio vyrų vienetas, kuris šią vasarą pagarsėjo ir Lietuvoje, atlikęs skambią programą Ateitininkų kongreso metu Vilniuje. Šalia dainavičių pasirodys ir trys jaunosios kartos muzikai: Kęstutis Daugirdas su draugais, Vakarė Petroliūnaitė ir Vaidas Razgaitis.

Jauniausias iš atlikėjų Vaidas Razgaitis iš Philadelphia yra ketvirtų metų gimnazistas. Pats išmokęs

groti gitara, koncerto metu atliks „Guns N’ Roses“, „Red Hot Chili Peppers“ ir Van Halen bei kitų šių dienų muzikų kūrinius.

Muzikas Kęstutis Daugirdas pasirodys su savo draugais muzikantais, atlikdamas originalius savo kūrinius. Kęstutis, ilgametis ateitininkas, pasirodė 2006 m. Dainų šventėje su savo parašyta daina „Skanu“, o šių metų Dainų šventėje – „Saulė dovanojo“.

Solistė Vakarė Petroliūnaitė, sopranas, magistro laipsniu baigė Westminster Choir College Operos dainavimo ir pedagogikos srityse. Vakarė dainuoja kartu su įvairiais profesionaliais choralais, taip pat kuria muziką su broliumi Sauliu Petroliūnu. 2009 m. Vakarė

pasirodė premjeroje „In Another Time“ su Princeton simfoniniu orkestru ir Princeton džiaz ansambliu. Ji yra pasirodžiusi Papageno vaidmenyje (Die Zauberflöte) Amalfi Coast muzikos festivalyje Italijoje. Ateitininkų koncerto metu Vakarė atliks Gounod, Claude Debussy ir Alfred Bachelet veikalus.

Ateitininkijos šimtmečio šventės kultūrinei vakarinei programai vadovauja Lina Šeštokaitė-Scrogins.

Visuomenė yra maloniai kviečiama dalyvauti ir išgirsti šiuos jaunus atlikėjus. Daugiau informacijos apie koncertą galite paskaityti internete: <http://100-metis.ateitis.org>

Prof. Juozo Ereto — „Tūkstantmečio šveicaro“ pagerbimas

Šių metų spalio 15 d. Bazelio mieste įvyko prof. dr. Juozo Ereto (Joseph Ehret) – „tūkstantmečio šveicaro“ – pagerbimo ir įamžinimo šventė. Ją suruošė Šveicarijos Lietuvių Bendruomenė kartu su parlamentine grupe „ProBaltikum“ ir Bazelio miesto kantono vadovybe. Renginyje dalyvavo daugiau nei 100 šveicarų ir lietuvių.

Pirmiausia svečiai susirinko prie prof. Juozo Ereto namo, kuriame jis praleido savo vaikystę ir jaunystę, beveik iki išvykimo į Lietuvą. Žodį tarė parlamentinės grupės „ProBaltikum“ sekretorius Hans Graf. Atminimo lentą, pridengtą Lietuvos trispalve, atidengė Lietuvos Respublikos ambasados Šveicarijos konfederacijoje laikinoji reikalų patikėtinė Virginija Umbrasienė. Lentoje lietuvių ir vokiečių kalbomis įrašyti žodžiai: **Šiame name gyveno Šveicarijos sūnus Lietuvos patriotas prof. dr. Juozas Eretas-Jakaitis 1896–1984.** Atminimo lentą pašventino Vilniaus Bernardinų bažnyčios kunigas vienuolis Julius Sasnauskas. Pabaigai sugiedota „Lietuva brangi“.

Toliau autobusais ir lengvaisiais automobiliais minėjimo dalyviai nuvyko į kapines, kuriose ilsisi profesorius, jo mama, žmona ir dvi dukros. Prie kapo kalbėjo Vokietijos lietuvių ateitininkų pirmininkė M. Šmitienė. Ji prisiminė, kaip prieš 26 metus ji su Vasario 16-osios gimnazijos moksleiviais ir mokytojais atvyko į Juozo Ereto laidotuves.

Viena iš tų mokinių Laima Sruoginytė buvo sukūrusi profesorui eilėraštį. Dabar po tiek metų Vasario 16-osios gimnazijos ateitininkė, 11 kl. mokinė Neringa Rukšnaitytė vėl perskaitė šį eilėraštį ir kartu su šiuo metu Šveicarijoje gyvenančiu ateitininku iš Vilniaus Roku Tamoševičiumi ant profesoriaus kapo padėjo nuo Vokietijos ateitininkų gėlių puokštę su įrašu „Ačiū, profesoriau“. Vainikas padėtas ir nuo Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės. Kalbėjo Aldona Vasiliauskienė, surinkusi Juozo Ereto parašytas knygas ir pati parašiusi apie jį daug straipsnių. Kun. Sasnauskas sukalbėjo maldą ir palaimino kapą, o lietuviai sugiedojo „Marija, Marija“ ir Tautos himną. Uždegtos trispalvės žvakutės.

Paskutinioji minėjimo dalis vyko Bazelio miesto ekonomikos mokslų krypties gimnazijoje, kur prof. Eretas mokytojavo dvidešimt metų iki kol išėjo į pensiją 1962 metais.

Cia kalbėjo Hans Graf, šios gimnazijos prarektorius, Ronald Schmidt ir Bazelio miesto kantono Švietimo departamento Mokslo skyriaus vadovas

Vokietijos ateitininkų pirm. Marytė Šmitienė ir Vasario 16-osios gimnazijos moksleivė ateitininkė Neringa Rukšnaitytė prie prof. Ereto kapo.

Prie prof. Ereto namo Bazelyje (iš k.): V. Umbrasienė, Julia Koller-Ehret (duktė), Joseph Ehret (sūnus), Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirm. Jūratė Caspersen ir Vasario 16-osios gimnazijos mokiniai. Prie namo buvo atidengta lentelė su užrašu: „Šiame name gyveno Šveicarijos sūnus Lietuvos patriotas prof. dr. Juozas Eretas-Jakaitis 1896–1984.“

Hans Georg Signer. Apie prof. dr. Juozo Ereto nuopelnus Lietuvai paskaitą vokiečių kalba skaitė dr. Tomas Sodeika, Kauno technologijos ir Vilniaus universitetų profesorius. Meninę programą atliko Vasario 16-osios gimnazijos lietuvių liaudies šokių grupė ir orkestras.

Padėkos žodį tarė Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Jūratė Caspersen, kuri nuoširdžiai rūpinosi, kad visos minėjimo dalys vyktų sklandžiai.

Minėjime dalyvavo visi trys Juozo Ereto vaikai: Joseph, Julia ir Birutė.

Vėliau renginio dalyviai turėjo progos pabendrauti prie užkandžių stalo ir aplankyti parodą apie Juozą Eretą, jo straipsnius, knygas ir visa, kas apie jį patį buvo parašyta. Rodinius parodai atvežė Aldona Vasiliauskienė ir dr. Tomas Sodeika iš Lietuvos, nemažai prof. Ereto raštų su paties Ereto parašu buvo surinkta iš Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vyresnių narių. Nemažai knygelių buvo pasiskolinta iš Bazelio universiteto bibliotekos.

Kadangi Ateitininkija šiais metais švenčia savo veiklos šimtmetį, labai tiko prisiminti ir pagerbti Juozą Eretą. Už tai didelė ir nuoširdi padėka Šveicarijos Lietuvių Bendruomenei ir jos pirmininkei Jūratei Caspersen.

Marytė Dambriūnaitė-Šmitienė

Laiškas Z. Rekašiui, arba kur yra XX a. Lietuvos istorija?

Atkelta iš 3 psl.

Panašiai galima sakyti ir apie Leono Sabaliūno disertaciją „Lithuania in Crisis: Nationalism to Communism, 1939–1940“ (Bloomington: Indiana University Press, 1972). Tai gal artimiausias tekstas apie tuos laikus, bet ir jis įvykius aptaria daugiau iš politinio taško. Geriausias žinovas būtų Sužiedėlis, bet dar laukiamo jo studijos. Prano Čepėno dvi tomis „Naujųjų laikų Lietuvos istorija“ (Chicago, 1986) siekia tik 1922 metus. Istoriko mirtis sustabdė trečiojo tomo, kaip tik turėjusio aptarti Nepriklausomybės ir pirmosios okupacijos laikus, parašymą.

Tad grįžtant prie tavo komentaro, Zenonai, turiu prisipažinti, kad tu mandagiai, gal su trupučiu ironijos, pateiki savo svarią nuomonę, su kuria nebūtinai reikia sutikti, bet būdamas inteligentiškas žmogus, nėra abejonės, tu turi motyvų taip rašyti. Tu rašai, kad aš taikau „visiems“, ką darė grupė žydų per pirmąją okupaciją. Aš tikrai nenoriu daryti taip, kaip žydai, kurie už „grupę“ kaltina visą Lietuvą. Taip pat nežinau, kodėl tu porą kartų kartoji žodį „tariamasis“, lyg žydų dalyvavimas pirmojoje okupacijoje būtų tik tariamas.

Sutinku, jog su skaičiais reikia elgtis atsargiai, ypač kai yra tiek dar nežinomų faktų, bet tylėti irgi būtų neteisinga, nesvarbu, ar mes kalbame apie šimtą ar šimtus. Kad kaime žydų komunistų nebuvo, to niekas neneigia, dauguma jų buvo mieste, tai caro laikų palikimas, kada žydams buvo uždrausta būti žemės savininkais. Kalbant apie skaičius, kiek Lietuvos žydų esu sutikęs Boston, Lawrence (MA) miestuose, kiek žinau, jų gyveno/gyvena Pietų Afrikoje, o kiek jų Argentinoje, Kolumbijos sostinėje Bogota... Gal laimingu sutapimu nemažas skaičius litvakų inteligentų pabėgo iš Lietuvos prieš nacių okupaciją?

Beje, inkvizicija buvo ne tik viduramžių instrumentas, ji buvo naudojama ir Italijoje, išgalėjus Renesansui XV ir XVI a., o daugiausia jos buvo Ispanijoje, kuri gynėsi nuo „tariamai“ netikrų atsivertėlių tarp žydų (1492 m.) ir musulmonų (1506 m.).

Su geriausiais linkėjimais – Stasys.

Stasys Goštautas – *menotyryninkas, literatūros tyrinėtojas, žurnalistas. „Drauge“ bendradarbiauja nuo 1959 metų.*

Dievo palytėtas, žmonių pamiltas

Atkelta iš 4 psl.

Šiandien t. Gediminas itin džiugiai prisimena jo vadovautas Dvasinių pratybų programas JAV ir Kanadoje: „Pašaukimas Jėzaus Draugijoje mane stebina ir nuolat primena Dievo dovanų didingumą ir gausą: tiek asmeniniame gyvenime, tiek tarp žmonių, kuriuos teko sutikti. Nuolat patirdavau jų nuoširdumą, imlumą ir atvirumą Viešpaties kvietimams, ypač per rekolekcijas, jaudinančius pokalbius ir prisipažinimus.”

„Lietuva iš tolo“, arba Amerika iš arti

Antrašte „Lietuva iš tolo“ t. Gediminas pradėjo vieną iš savo vedamųjų, kurių daugybę yra parašęs Cleveland Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčios bendruomenės leistem savaitraščiu „Mūsų žingsniai“. Minėtame straipsnyje jis rašo: „Mes, pasklidę plačiame pasaulyje, klausiam: kaip tokia meilė Lietuvai iš tolo gimsta ir reiškiasi mumyse? Lietuvos sukauptas paveldas turi rasti kelią ir į jaunas mūsų prieauglio širdis. Visi turbūt sutiksime, jog šeimoje pirmiausiai bus tai vykdoma. Tokia svajonė išsipildo, jei tėvai sukuria aplinką, kurioje jaunas žmogus tiesiog natūraliai savinasi lietuviškojo paveldo turtus. Lituanistinė mokykla, organizacijos, lietuviška parapija, bendruomenė, seneliai. Taip, ir vaikų seneliai tęs šį darbą. Šio augimo kelyje jaunas žmogus vaidina pagrindinį vaidmenį: jis turi apsispręsti ir pinti į savo asmenybę tokias vertybes kaip kalbą ir visą didį lietuvių tautos paveldą. Šiandien lengva aplankyti Lietuvą, rasti tinkamų knygų, pasinaudoti kompiuterio programomis. Vinco Kudirkos žodžiai skatina: ‘Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus / Ir dirvos neapleisk!’.”

Ilgai kalbėjomės su dvasininku apie tuos 35-erius metus, kai jis vadovavo lietuvių Dievo Motinos Nuo-

latinės Pagalbos parapijai. Apie tai, kas ten nuveikta, nesurašysiu straipsnyje, reikėtų visos knygos, o gal – ir ne vienos. Tik labai noriu pasakyti, kad visa, kas vyko, nėra nutrūkusi gija. Tebėra gyvas ir tvirtas širdžių ryšys. Interneto tinklalapyje „Skambėki, žodi!“, sukurta praėjusių Kūčių išvakarėse, „Apmąstymuose iš Vilniaus“ t. Gediminas buvusius parapijiečius guodžia ir, pasitelkdamas Benedikto XVI mintis, ramina: „Pirmutinis ir pagrindinis gėris, kurio žmogui reikia, yra Dievo artumas. Dievo karalystė... nėra kažkur greta Dievo, koks nors pasaulio būvis – tai tiesiog Dievo buvimas čia ir dabar, buvimas, kuris yra tikrai gydanti galia.”

O štai praėjusį birželį t. Kijauskas buvo pakviestas į Cleveland, kur parapijiečiai jam surengė labai nuoširdžias visų trijų jubiliejų iškilmės, o specialiai ta proga išleistame atviruke buvo įrašytos B. Brazdžionio eilutės, sukurtos dvasininkui jo 25-osioms kunigystės metinėms:

*Tėvų tėvai kad neišsižadėtų palikuonių,
Kad Dievo duotan Kanaan
vestų žingsniai dukrų ir sūnų,
Gaivinki kūnus amžinąja Dievo
žodžio Duona
Ir sielas girdyk amžinos versmės
nesenkančiu Vynu.*

Vartėme parapijos puikiai išleistą jubiliejinį albumą „35 metų žingsniai (1974–2009)“ – tai ilgo ir gražiai nuėjo kelio atspindys, veidai ir vardai tų, kurie primins apie kartu nuveiktus darbus Dievo, tautos ir žmogaus tarnyboje.

Ruduo baigia nukrešti paskutinius medžių lapus. Jėzuitų bažnyčios kieme jauku ir saulėta. Žvelgiu į skubantį, energijos kupiną t. Gediminą – tikrai nerudenišką, tokį savą, artimą, ir visai neatrodo, kad jis čia atvyko tiktai prieš metus. Regis, tarp mūsų jis buvo visada.

www.skambekizodi.org

PASLAUGOS

Century 21
10200 S.
Cicero Ave.
Oak Lawn, Illinois 60453
Business: 708-423-9111
Fax: 708-423-9235
Cell: 708-945-9909
E-mail:
astykuny@aol.com

Century 21
Accent Realty

ASTA T. MIKUNAS
Broker Associate

Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime ir pardavime mieste ir priemiestiuose.

LIETUVIŠKI
„ANGELŲ SLAUGOS NAMAI“
puiki slauga,
žemos kainos
Tel. 708-207-5023

SIŪLO DARBĄ

SIŪLOME DARBUS!
Gail. seserų padėjėjom
kompanionėms ir namų ruošos
darbininkėms. Galima gyventi
kartu arba atvykti į darbą
ir išvykti.
Kreiptis:
ALL CARE
Employment Agency
Tel. 773-736-7900

Reikalingas žmogus dirbti
ofise. Privalo laisvai kalbėti
angliškai.
Tel. 708-906-3041

Immediate Positions available for
CDL/Mover for Skokie based
household goods moving company.
Good pay & benefits available.
Must be at least 21 years of age.
Call Jacob **847-980-0906**

WWW. SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

7 7 3 – 6 6 3 – 4 3 6 3

SIŪLOME:

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

Pigiausi skrydžiai **LOT** ir kitomis linijomis iš Čikagos ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ

1-800-778-9847
www.vytistours.com
info@vytistours.com
40-25 235th. Street
Douglaston, NY 11364

VYTIS TOURS

POLISH AIRLINES LOT
A STAR ALLIANCE MEMBER

Prasau pasiteiraukite apie mus 2010 m. brosurą kelionėms į Lietuvą ir Pabaltijį

Prasau skambinti pasiteirauti apie LOT senjorų nuolaidą

Sužinoti kainas ir padaryti rezervaciją galite per
www.vytistours.com

Siuntinėjame info apie specialias nuolaidas.
Praneškite savo e-adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčylienė
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

Neužmirštami 1941 –ųjų metų įvykiai

Atsiminimai yra ypatingas literatūros žanras – nors priklauso tik vienam juos parašiusiam asmeniui, bet tuo pat metu vaidina svarbų vaidmenį visos tautos istorijoje. Kaip įžvalgiai šios dienos „Draugo“ skiltyje (3 puslapyje) pastebi Stasys Goštautas, Lietuva, lietuviai iki šiol neturi parašytos vienos, rimtos ir atsakingos XX amžiaus istorijos. Užtat rašomi, pildomi, o neretai ir perrašomi pavieniai jos puslapiai. Prano Jurkaus atsiminimai apie vieną prieš beveik 70 metų nutikusį įvykį jo gimtojoje Kretingoje galėtų būti vienu iš tokių bandymų.

Redakcija

PRANAS JURKUS

Praėjo jau daugiau kaip šešios dešimtys metų, bet mano sąžinė neleidžia užmiršti šiurpių Antrojo pasaulinio karo įvykių mūsų paliktoje Tėvynėje. Seniai ruošiausi atsiminimus išlieti, juos kam nors papasakoti arba aprašyti, bet vis neprisirengiau, delsiau. Iš tikrųjų maniau, kad laiko dulkės kaip nors juos užneš, užsimirš, ir nusinešiu į Amžinybę. Bet štai neseniai pamačiau filmą „Captain Corelli’s Mandolin“ (2001), kuriame rodė įvykius iš 1941 metų, kaip Mussolini italų armija okupavo vieną Graikijos salą. Vietiniai gyventojai okupantų nekentė. To negana, netrukus atėjo vokiečiai, bet ir jie buvo nelaukti, nekenčiami pavergėjai. Taigi, tiek vieni, tiek kiti okupantai supriešino tautą – nuteikė vienus prieš kitus. Žmonės kentėjo nuo abiejų.

Pažiūrėjęs šį filmą norom nenorom paskendau prisiminimuose. Po šiai dienai giliai atmintyje nešioju tragiškus vaizdus, su visomis detalėmis matytus mano paties akimis. Tik kiek dar ilgai? Taip ir neteko su niekuo, kas tai prisimintų, aiškiau išsikalbėti ar pasitikslinti. Apie šiuos įvykius man neteko pastebėti parašyta spaudoje ar išgirsti iš kitų gyvų liudininkų. Svarbu pabrėžti, kad net ir plačios apimties istorinėje knygoje „Lietuvių žydų žudynių byla“, sudarytoje Alfonso Eidinto, išleistoje Vilniuje 2001 m., šis įvykis bei vieta nepaminėti.

• • •

Buvo 1941-ieji, birželio pabaiga. Per Kretingą karo kovų frontas praūžė žaibo greitumu, nepadaręs jokių didesnių nuostolių nei žmonėms, nei pastatams. Vokiečių artilerijos patrankos sudaužė geležinkelio stotį, linų fabriką, keletas patrankų sviedinių nukrito atsitiktinai ant privačių namų. Tikriausiai vokiečiai žinojo, kur yra susitelkę rusų kareiviai, bet į juos netaikė. O rusai buvo daugiausia susispietę vienuolyno patalpose, netoli bažnyčios, bei Kretingos Pranciškonų gimnazijos rūmuose. Rusų ka-

riuomenė buvo užėmusi ir grafo Tiškevičiaus dvaro rūmus bei visus kitus pastatus. Stebėtina, bet rusų kariuomenė nesipriešino net ir tokiose vietose kaip naujai iškasti apkasai ir įrengti bunkeriai prie Vokietijos (prie Bajorų) pasienio. O kareivių buvo daug, mat čia pat pasienis su Vokietija ir ta garsioji „mirties zona“, kurioje pasirodžius arba peržengus ją rusai be išpėjimo šaudė.

Po poros dienų, vokiečiams užėmus Kretingą, buvo įvestas karinės valdžios režimas. Į apskrities viršininko vietą vokiečių karinė valdžia paskyrė savo karo komendantą ir daugybę žemesnio rango valdininkų. Vokiečių civiliniai tarnautojai dar nebuvo pasirodę. Frontas buvo praėjęs, ramu, bet jautėsi didelė įtampa. Prsidėjo skundimai, buvusių komunistų veikėjų ir žydų suėmimai, kuriuos vykdė išskirtinai vokiečių kariuomenės specialūs daliniai. Žydų vyrai buvo tuoj pat suimti, atskirti ir kartu su būriu lietuvių komunistų nuvaryti į Pryšmančių kaimo laukus, Palangos kelio kryptimi, apie 3 km. nuo Kretingos miesto, o gal ir kur kitur – sunaikinimui. Aš pats tų įvykių nemačiau, tik girdėjau kalbas, kad suimtiesiems patiems reikėjo išsikasti duobes, į kurias juos suguldė ir sušaudė. Žydų moterys su vaikais dar buvo uždarytos savo namuose, bet ir jie netrukus surinkti ir nuvaryti į ganyklose esančius pastatus netoli sienos, buvusias rusų pasieniečių sargybos patalpas, ir ten laikinai apgyvendinti, vėliau žydų kapinėse sunaikinti.

• • •

Ketvirtą dieną, frontui praėjus, ketvirtadienį, oras buvo gražus, saulėta, mieste vis dar buvo nejauku: tvyrojo keršto nuotaika, nesiliovė skundimai. Apie pietus išgirdau, kad kažkas padegė žydų senąją „školą“ (sinagogą). Kretingoje žydai turėjo dvi savo dideles bažnyčias. Šalia senosios pietinėje pusėje buvo pastatyta naujoji. Senojoje man teko būti, buvo keista, kad nereikėjo nusiimti kepurės, tokia buvo tvarka. (O kaip būdavo gėda, kada kartais užsigalvo-

Fotografės Paulinos Mongirdaitės atvirukas: „Kretynga – Kościół i Klasztor O. O. Bernardynów. Kretinga – Bažnyčia ir Vienuolynas T. T. Bernardinų.“ 1912–1915 m.

jęs į katalikų bažnyčią įžygiuodavau nenusiėmęs kepurės, net iki Šv. Antano altoriaus.) Sklido gandai, kad žydų bažnyčią padegė patys žydai, kurie buvo ten pasislėpę, kiti teigė, kad tai padarė lietuviai iš keršto jiems. Kas iš tikrųjų padegė, niekada nebuvo išaiškinta ar atskleista. Pleškėjo medinė, senoji žydų škola, kaip parako statinė.

Netrukus liepsna persirito į didžiąją, naująją školą, iš ten – į artimuosius pastatus ir taip plėtėsi į visą buvusį žydų kvartalą. Pakilo didelis vėjas, liepsnose paskendo beveik visas miestas. Nors atvyko gaisrininkai iš kitų kaimyninių miestų, jie jau nebegalėjo liepsnų sustabdyti. Taip supleškėjo trys ketvirčiai Kretingos miesto. Sudegė katalikų bažnyčia, sudegė joje buvę garsūs Lietuvoje vargonai, sutirpo varpai ir naujausias Amerikos lietuvių 1937 metais dovanotas varpas. Mačiau pro savo namų trečiojo aukšto palėpės langelį, kaip gabalas bažnyčios bokšto, pasviręs į rytų pusę, krito kryžiumi žemyn ant bažnyčios stogo. Vieni vienuolyno pastatai visiškai sudegė, kiti apdegė, taip pat ir Pranciškonų gimnazijos rūmai. Ugnis buvo persimetusi toliau į šiaurę, net iki taip vadinamo Šv. Antano namo, bet jis tik apdegė. Taip Kretingos miestą ištiko baisi tragedija. Kodėl? Dažnai gyvenime klausia-me, kodėl turėjo padegti, kodėl turėjo kilti vėjas, kodėl, kodėl? Juk miestas išliko beveik nepaliestas fronto audros, kodėl turėjo sudegti nuo pačių rankų darbo?

• • •

Mūsų gaisras nepalietė, nes gyvenome toliau į rytus nuo miesto centro, tačiau, bijodami ugnies, buvome savo daiktus išvežę į ganyklas, netoli skerdyklos, suukrovę nuosavame žemės sklypelyje, o kai kuriuos – mažesnius – užkasę kieme. Frontas jau buvo tolokai pasistūmėjęs nuo Kretingos į rytus. Kartas nuo karto teko išgirsti žmones kalbant, kad vokiečiai vis dar ieško ir intensyviai gaudo pasislėpusius žydus. Pagautus atveža į Kretingą ir patalpina juos buvusiam pranciškonų Šv. Antano namo rūsyje. Šis pastatas buvo didokas, pastatytas lietuvių amerikonų lėšomis tiems atvykėliams, kurie 1936–1939 metais norėjo grįžti į Nepriklausomą Lietuvą ir savo senatvę praleisti gimtajame krašte.

Pastatas buvo gražus, trijų aukštų, raudonų plytų, su rūsiu apačioje ir didele apie penkių šimtų vietų sale pirmame aukšte. Toje salėje vykdavo

populiarūs Kretingos teatro spektakliai bei koncertai. Ten pat veikė ir Kretingos miesto vienintelis kino teatras su gera, modernia aparatūra. Sovietams okupavus Lietuvą, šį prašmatnų, geroje miesto vietoje pastatą užėmė rusų kariuomenė. Čia įsikūrė rusų pasieniečiai, taip vadinami „pagraničnikai“. Gyvenimo ironija: buvę amerikonai seneliai, kurių buvo gana daug ir kurie buvo ten sudėję savo santaupas, buvo išmesti Dievo valiai, nežinia kur. Taip Šv. Antano namelis, kaip mes jį vadinome, virto okupantų būstine, o rūsyje įrengtame kalėjime buvo kalinami ir kankinami niekuo nekalti lietuviai patriotai.

• • •

Nuo karo pradžios prabėgus jau porai savaitių, jautėsi vokiečių okupacijos našta. Šiaip, palyginti su rusų vienerių metų okupacija (nuo 1940 m. birželio iki 1941 m.), jautėmės laisvesni. Pagal seną tradiciją žmonės mėgo sekmadieniais eiti į miestą ar į „Varnyno“ parką pasivaikščioti (pašpacieruoti).

Vieną tokį gražų, saulėtą liepos sekmadienį pasklido gandai, kad vokiečiai rengia kažkokį spektaklį prie vienuolyno prūdo (tvenkinio), apie 300 pėdų nuo Šv. Antano pastato. Vienuolyno prūdą žinojo kiekvienas kretingiškis. Gerais Smetonos laikais, kada žiemą prūdas užšaldavo, čia buvo įrengta elektros lempučių apšviesta ledo čiuožykla. Čia gimnazistė Bronė Martinauskaitė, mūsų vadinama Sonia Heni, demonstruodavo savo čiuožimo meną, „blatnieji“ Kretingos Pranciškonų gimnazijos auklėtiniai iš Kauno raižė ledą peilinėmis pačiūžomis, o mes, pipirai, prūdo gale pačių padirbtomis lazdomis žaidėme iki sutemos ledo rutulį. Vasarą prūde būdavo gausybė karpių, kuriuos duona šerdavo pranciškonai vienuoliai, vadinami „broluikais“. Aplink prūdą ėjo takas, kurį dengė žaliuojantys gluosniai, kurių šakos siekė net vandenį.

Daug gražių romanų būtų galima prirašyti, kas vyko paprūdyje šiltais vasaros vakarais, tačiau negalima užmiršti, kas ten įvyko sovietų okupacijos metais. Sovietmečiu, 1940 metais, prie prūdo laisvai prieiti nebuvo galima – šiauriniame pakraštyje buvo padaryta draudžiama zona. Čia buvo sovietų ir jų pakalikų kankinami nekalti Lietuvos žmonės. Kas iš tikrųjų vyko, Kretingos gyventojai sužinojo tik rusams išbėgus. Paprūdyje liko duobės, storas apdegęs medžio kamienas, apvyniotas metaliniais

Fotografės Paulinos Mongirdaitės atvirukas: „Turgavietė Kretingo. Targ w Kretyndze.“ Aikštės rytinės dalies vaizdas iš šiaurės vakarinio kampo. 1910–1915 m.

Iš Kretingos muziejaus fondų

laidais. Po juo kankintų nelaimingųjų kūno dalys, apdegusių drabužių liekanos ir, baisiausia, apdegusios nuplėstos rankų plaštakų odos su visais nagais, lyg numautos pirštinės. Kretingiškiei su siaubu stebėjo kankinimo liekanas. Aš pats savo akimis mačiau šias nenusakomas, siaubą keliančias baisybes. Nei mano tėvai, nei seserys nėjo žiūrėti. Aš buvau smalsus paauglys, man viskas rūpėjo, landžiojau visur. Tikiu, kad šis įvykis yra vienur ar kitur aprašytas ir užregistruotas lietuvių kančių istorijos metraščiuose.

Paskelbtas vokiečių rengiamas spektaklis suintrigavo miesto žmones. Galbūt kai kurie žinojo, kiti gal tik nujautė, kas ten vyks. Vis dėlto po pietų susirinko nemažai smalsuolių bei šiaip žioplių. Šv. Antano namelis buvo apie trys šimtai pėdų nuo prūdo, tarp jų – didelis žvyruotas kietas, apsuptas iš šiaurės rytų pusės smėlėta pakriaušė kalva, o toliau – mažas takelis ir naujųjų kapinių akmeninė tvora. Pietinėje pusėje matėsi Lurdo grotos kalva, jos užpakalinė dalis, o rytinėje pusėje – buvusios elektros jėgainės apdegęs akmeninis pastatas. Kiemo pakraščiuose dar matėsi išmėtytos neužbaigtos statybinių medžiagų liekanos.

Kretingos sinagoga. Piešinys.

seligman.org.il

Bematant pradėjo rinktis žmonės prie akmeninės kapinių tvoros, vaikai užlipo ant jos, drąsesni stebėtojai būrėsi arčiau smėlėtos pakriaušės. Žodžiu, ratu apsupo aikštę gal kokie keli šimtai žmonių. Atrodo, arba nebeprisimenu, jokių viešų paaiškinimų, kas čia bus, nebuvo. O jei ir pranešė, tik vokiškai. Pirmiausia kieme pasirodė pustuzinis neeilinių vokiečių kareivių, tik su pistoletais prie diržų. Žmonės šnibždėjo, kad tai specialūs „smogiamieji“ SS daliniai. Dar buvo keletas vokiečių kareivių su kariškais šautuvais. Jie apsupo kiemą ratu – tai buvo sargyba. Netrukus pasigirdo švilpukas, ir iš rūsio ristele buvo išvaryta apie šešiolika vyrų. Manyta, kad tie pasislėpę žydai buvo sugaudyti per praėjusias dvi savaites, frontui praėjus. Visi buvo padoriai apsirengę. Vieni su kostiumais, kiti vienmarškiniai, daugiausia jauni, stiprūs vyrai. Buvo keletas ir senesnio amžiaus, pavargusių, matyt, jau anksčiau kankintų. Iš vokiečių rankose laikomų lazdų ir kuolų žmonės tuoj suprato, koks čia „spektaklis“ vyks. Žydams buvo įsakyta bėgti ratu. Nukritus pirmiems kirčiams ant žydų nugarų, kai kurie žmonės pasijuto nejaukiai ir pradėjo skirstytis. Žiurovų sumažėjo, bet mušimas padidėjo. Smogikai, nusivilkę švarkus, atsiraitę rankoves, talžė,

raižė kankinamųjų nugaras, kojas, galvas, nesvarbu, kaip ir kur, kad tik suteikus daugiau skausmo. Kai kurie kankinamieji nebeišlaikė, krito žemėn, nesikėlė, neteko sąmonės ar apsimetė. Budeliai privertė stipresnius vilkti sukritusius pusgyvius į prūdą, kad atsigautų. Kai kurie prūde bandė nusiskandinti, pasinėrė ir nebeiškilo iš vandens. Kankintojams paliepus, buvo kitų ištraukti ir vėl atvilkti į aikštę.

Vėl ratu vaikomi, net ir klūpsčiomis bei mušami, pasidarė nepanašūs į žmones. Drabužiai šlapi, smėlėti, purvini, kraujas sunkėsi per draskytus drabužius. Vienam, perkirtus veidą, matėsi ant peties kabanti ausis. Kankinimas tęsėsi gal pusvalandį, be perstojo. Tie, kurie visai sukrito ir atrode negyvi, o prūdo vanduo nebeatgaivino, buvo sumesti į prie prūdo esančią statybinių kalkių duobę, ir atėjęs vokietis su pistoletu juos pribaigė.

Seansui įpusėjus, žiūrovai visai išnyko. Aš pats dabar neišsivaizduoju, kaip aš su dar keliais draugais galėjau tokį žiaurumą stebėti. Nežinau, gal traukė vaikiškas smalsumas, neregėtas įvykis, ne realybė, lyg sapnas. Gal po valandos kankynių pusė liko gyvų, žinoma, iškankintų, suluo-

bės ženklų. Bet pirmadienio rytą niekas nedrįso kviesti vokiečio, kad jis gyvąjį pribaigtų. Mieste jautėsi slogi nuotaika, niekas apie vakarykštį įvykį nekalbėjo, nebent pašnibždomis.

Kaip buvo pranešta, praėjus savaitei, sekmadienį tuo pačiu laiku įvyko toks pat seansas. Žinoma, žioplių susirinko labai nedaug. Suaugusieji tiesiog vengė tą sekmadienį eiti iš namų. Gatvės buvo tuščios. Vėliau girdėjau, kad vokiečiams tas nepatiko. Šį antrąjį sekmadienį kankinimas kartojo. Iš suimtųjų dėvimų drabužių matėsi, kad yra naujų kalinių, nes ankstyvesnieji kaliniai buvo nesi-prausę, suvargę ir žaizdoti. Smogikai vėl vaikė visus ratu, mušė lazdomis ir šautuvų buožėmis. Kritusius stipresnieji tempė į prūdą atgaivinti, negalinčius pastovėti ant kojų stūmė į kalkių duobę, kur vokiečių kareivis pribaigė juos kulka į galvą. Po valandos seansą sustabdė, likusius pusgyvius

vėl suvarė į rūsį kitam sekmadieniui. Žinau, kad buvo ir trečias mušimas, bet negaliu pasakyti apie ketvirtąjį, nors kitas, šias skerdynes matęs, mano, kad yra buvę keturi kartai.

Be abejo, šitie kruvinų įvykių faktai yra labai svarbūs, kalbant bendrai apie lietuvių tautos Antrojo pasaulinio karo tragediją. Lietuva, kaip ir kitos Pabaltijo valstybės, iš vienos okupacijos atsidūrė kitoje. Tiek vieni okupantai, tiek kiti kankino bei žudė pasirinktus asmenis, o, remdamiesi savo ideologijos dėsniais, jiems nepatikimus. Patekę į nelemtą aplinkybių sūkurį ne visi žmonės suprato, kas vyksta jų krašte. Tauta buvo suklaidinta ir supjudyta. Praėjo jau daugiau kaip pusšimtis metų, gaila, kad istorikai dar nepajėgė ar nepanoro pilnai atskleisti ir paaiškinti šių tragiškų karo įvykių.

Lenkijos premjeras pasiklydo vertinimuose

Atkelta iš 7 psl. gyvenančių lenkų problemomis greta kitų yra ir švietimo problemos. Jos dabar įvardijamos kaip „lenkų švietimo statuso išlaikymas”.

Taip ir norisi šia proga užduoti Lenkijos premjerui labai paprastą klausimą: ar dabartinė Lietuvos lenkų švietimo padėtis gera ar bloga? Jeigu norima dabartinę padėtį, tą „švietimo statusą” išlaikyti, tada, logiškai protaujant, ji yra visai gera. Bet kodėl tuomet gąsdinama, kad „Lenkija nenusileis Lietuvai europinių tautinių mažumų standartų laikymosi klausimu, nors ir nenaudos brutalių formų įtikinėdama lietuvius gerbti europinius reikalavimus”.

Ačiū už tą nebrutalumą, bet vis tiek lieka neaišku, kaip Lietuva pažeidinėja tuos reikalavimus švietimo srityje? Juk vien faktas, kad Lietuvos lenkai gali mokytis šimte lenkų mokyklų, lenkų universitete, lankyti 50 lenkų vaikų darželių, į šipulius sumala tvirtinimus apie kokius nors Lietuvos lenkų švietimo pažeidimus. Negi Lenkijos premjeras nežino šių skaičių?

* * *

„Manau, kad kiti kaimynai palenks Lietuvą, kad čia pažanga būtų žymiai ryškesnė, kalbėjau apie tai su Latvijos ir Estijos premjerais.” O šventas naivume! Latvijoje 53,000 lenkų neturi nė vienos mokyklos dėstomąją lenkų kalbą, o ir tose, kur yra lenkų kalbos, kaip dalyko pamokos, lenkų kalbos beveik negirdėti. Tai pa-

tvirtina ir lenkų žurnalistai, nes dauguma moksleivių jose kalba... rusiškai. Negi tokį modelį nori įsiūlyti Lietuvai Lenkijos premjeras? Estijoje lenkų kalbos, kaip užsienio kalbos fakultatyvo, galima mokytis Talino universitete, prieš porą metų jos mokėsi 6 studentai.

Dar vienas palyginimas. Anot Lenkijos ambasados, Latvijoje tik trečdalis lenkų pripažįsta lenkų kalbą gimtąja kalba, taigi likusiems lenkiškumas tėra visiškai abstrakti sąvoka. Lietuvos lenkų, gimtąja kalba laikančių lenkų kalbą, yra net 85 procentai. Vadinasi, Lietuvoje sąlygos lenkų tautinės savimonės ugdymui, pirmiausia kalbai, yra puštrečio karto geresnės nei Latvijoje, tačiau tai vis tiek negelbsti Lietuvos nuo nuolatinio politinio daužymo tiek Lenkijoje, tiek Lenkijos pastangomis ir Europoje. Latvija, kaip žinome, jokių priekaištų iš Lenkijos nesulaukia.

Lenkijos premjeras pažadėjo, kad dar šiemet susitiks su Baltijos šalių vadovais ir „ramiai” pasikalbės apie bendrus Baltijos šalių ir Lenkijos siekius. Norėtųsi, kad tame susitikime gerb. D. Tusk būtų „ramiai” išaiškintas jo paklydimas, vertinant Lietuvos lenkų švietimo padėtį, ir galbūt pagaliau būtų išgirstas jo pagiriamasis žodis Lietuvai bent šioje mūsų bendrabūvio srityje. Beje, jam reikėtų išaiškinti ir kitus jo iškreiptai suvokiamus Lietuvos lenkų gyvenimo klausimus. Tačiau pradėkime nuo švietimo. Tai būtų pirmas atšilimo žingsnis, siekiant mūsų tarpusavio supratimo.

MARGUTIS II

MARGUTIS II
LIETUVIŲ RADIO LAIDOS
2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629
Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v. klausykite seniausios Amerikoje lietuviškos radijo laidos
Tel. 773-476-2242
AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI INTERNETU www.wcev1450.com

„Drauge” galima įsigyti puošnius vestuvinius pakvietimus. Tel. 773-585-9500

„GABIJAI” – 10 METŲ

AUDRONĖ SIDAUGIENĖ

Turbūt Čikagoje ir jos apylinkėse jau neliko nė vieno lietuvių, kuris nors kartą negirdėjo lietuvių liaudies muzikos ansamblio „Gabija”. Lietuvaitės su kanklėmis, vyrukai su birbyne ir skrabalais pasirodo ir konsulato organizuojamuose renginiuose Čikagos miesto centre, Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte, Marquette Park esančioje bažnyčioje, Čikagos lituanistinėje mokykloje ir dar dešimtyse kitokių renginių. Per 10 metų kanklių stygų virpėjimu pasibelsta ne tik į lietuvių širdis, bet su šiuo senu instrumentu, jo skambėjimu supažindinti ir kitų tautybių žmonės.

Interneto svetainėje rašoma, kad kanklės yra vienas seniausių lietuvių liaudies styginių muzikos instrumentų. Žinių apie kankles galima rasti lietuvių liaudies dainose, pasakose, padavimuose, dažnai siekiančiuose tuos laikus, kai lietuviai dar buvo stabmeldžiai ir tikėjo, kad žmogaus siela gali persikelti į medį, į kankles ir kalbėti arba raudoti žmogaus balsu. Istoriniuose šaltiniuose kanklės pirmą kartą paminimos tik XVI amžiuje.

Šiuo nepaprastu instrumentu Genė Razumienė išmokė skambinti ne tik savo dukrą Mildą, bet ir Aušrą Bružėnaitę, Giedrę Elekšytę, o Aistė Barkauskaitė atėjo į ansamblį jau mokėdama groti. Susibūrus į ansamblį, prisidėjo ir vyrija – sūnus Mindaugas atlieka kūrinius birbyne, o vyras Algirdas – skrabalais. Pasivadinęs ansamblis pagonišku ugnies deivės Gabijos vardu ir štai jau 10 metų grojimu ir dainavimu teikia klausytojams džiaugsmą.

Ansamblio 10-mečio proga pakalbino vadovę **Genę Razumienę** ir kelis „Gabijos” narius.

– Ansamblui – 10 metų. Kas su jumis per tuos 10 metų grojo?

Genutė: „Gabijai” – 10, ir viskas prabėgo taip greitai, lyg būtų praėję

tik 10 dienų. „Gabijos” gimtadienis yra 2000 m. rugpjūčio 22 d. – tą dieną vyko pirmasis mūsų pasirodymas. „Gabijoje” groja kanklininkės Aušra Bružėnaitė, Giedrė Elekšytė, Aistė Barkauskaitė, Milda Razumaitė, birbynininkas Mindaugas Razumas ir Algirdas Razumas, kuris atlieka kū-

tyvas. Anksčiau, kai buvome „maži” – buvo vienaip, o dabar, kai „vaikai užaugo”, yra su kuo pasitarti, padiskutuoti. Visi dalyviai nepaprastai gabūs.

Be „Gabijos” ansamblio dar turime daugybę kitų išpareigojimų lietuvių, todėl labai sunku suderinti re-

niekada nebūčiau dalyvavęs tokioje veikloje, o čia, išeivijoje, „Gabija” suvažina ilgesį Tėvynei.

Milda Razumaitė: Mama mane jau 21 metus moko, vis ragina koncertuoti ir groti kanklėmis. Ji vis sakydavo, kad jei aš su ja nekoncertuosiu, ji praras džiaugsmą. Štai kodėl aš su ja jau 21 metus! Nors turiu prisipažinti, kad giliai širdyje ir man kanklės daug ką reiškia.

– Gal suskaičiavote, kiek koncertų sugrojote? Kokie išsimintiniausi? Kas jūsų klausytojas?

G. Razumienė: Mūsų klausytojas labai įvairūs: nuo mažiausio darželinuko – iki garbingo žilagalvio, nuo eilinio lietuvių – iki prezidento. „Gabija” yra koncertavusi daugelyje renginių. Visų net neįmanoma būtų išvardinti, bet paminėsiu svarbiausius: XIV Mokslo ir kūrybos simpoziumo atidaryme; JAV LB tarybos sesijos metu; Lietuvių Fondo organizuotoje LR prezidento Valdo Adamkaus pagerbimo šventėje. Buvo koncertų kartu su kitais kolektyvais – „Vyčiais”, „Suktiniu”. „Dance Due”, su soliste Genovaite Bigenyte. Dalyvavome labdaros vakare „Man reikia Jūsų”, kurio lėšos buvo skirtos Viešvilės vaikų namams; „Dance Due” suorganizuotame koncerte „Vaikai vaikams”, kurio lėšos buvo skirtos Čikagos lituanistinei mokyklai; Studentų asociacijos renginyje University of Illinois at Chicago, kuriame Amerikos visuomenę supažindinome su Lietuva ir garbingu vardo paminėjimo jubiliejumi.

Daug kartų buvome pakviesti dalyvauti šv. Mišiose Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje.

Pasinaudodama galimybe, norėčiau savo ir „Gabijos” vardu pasveikinti tėvą Antaną Saulaitį, SJ, visus misijos valdybos narius, choristus, kuriems teko akompanuoti kalėdinių koncertų metu, misijos 20-mečio proga. Taip pat padėkoti už suteiktą galimybę garbinti Viešpatį sekmadieninėse 6 val. v. šv. Mišiose. Pasak kun. Jauniaus Kelpšo, „išgirdęs kanklių muziką iškart pasijauti kaip Lietuvoje”. Ne kartą teko koncertuoti ir Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje, kurioje šventėme Šiluvos 400-ąsias metines, kartu su ansambliu „Dainava” dalyvavome kalėdiniame koncerte. Nepamirštas dalyvavimas Tūkstantmečio šventėje Šventojo Vardo katedroje, kurioje šv. Mišias koncelebravo Čikagos arkivyskupas kardinolas Francis George, OMI, dalyvavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, būrys kitų aukštųjų bažnyčios vadovų ir per 2,000 tikinčiųjų.

Algirdas Razumas: Man labiausiai išiminė labdaros vakaras, skirtas Viešvilės vaikų namams, nes tai – labai asmeniškai patirtis. Buvo gera dalyvauti, prisidėti, sugrįžti prisiminimais į vaikystę, nes ir pats kilęs iš vaikų namų.

– Kokius kūrinius grojate, kurie labiausiai patinka?

Genutė: Kūrinius parenku pati, daugelį jų aranžuojau. Kai į kūrinių įdedi daug sielos ir širdies, kiekvienas jų tampa „savu vaiku” – yra savaip brangus ir mielas.

„Gabijos” ansamblis (iš k.): Giedrė Elekšytė, Aistė Barkauskaitė, vadovė Genė Razumienė, Aušra Bružėnaitė, Milda Razumaitė ir Algirdas Razumas.

rinius skrabalais. Aš esu vadovė. Visi ansamblio dalyviai taip pat dainuoja ir skudučiuoja. Beveik 5 metus ansamblyje kontrabosinėmis kanklėmis skambino Algirdas Jakutavičius, bet vėliau jam buvo sunku suderinti darbą su repeticijomis ir jis paliko mūsų ansamblį. Jauniausia ansamblio narė – Aistė Barkauskaitė, su mumis ji jau 5-eri metai.

– Ką vadovei Genutei reiškia „Gabija”?

Genutė: Man „Gabija” – išaugintas ir išpuoselėtas „kūdikis”, kuris šiuo metu yra subrendęs kolek-

peticijų laiką, mes jo kartais ieškome, kaip šaltinio vandens. Bet kartą per savaitę stengiamės susitikti, o reikalui esant – ir daugiau.

Giedrė Elekšytė: Man „Gabija” yra šiočia tokia gyvenimo komedija. Prieš dešimt metų į Ameriką atvykau su koncertine viza – kartais su mama pasijuokiam, kad iki šiol taip ir koncertuoju. Aš nuo vaikystės sukuosi visuomeninėje veikloje, net neįsivaizduoju savęs negrojančios ar nešonkančios, tai – mano gyvenimo būdas.

Algirdas Razumas: Lietuvoje

„Gabija” koncertuoja Šventojo Vardo katedroje, Čikagoje.

„Gabijos” archyvo nuotraukos

Mida: Mano mėgstamiausias kūrinys yra „Kaimo polka“, kurį ansambličiai net vadina „Mildos polka“. Kai neturėdavau nuotaikos, visi užgrodavo šią polkutę ir nori nenori nusišypsodavau.

– **Ar buvo kokių linksmų nutikimų jūsų koncertuose?**

Giedrė: Kai pradedi galvoti apie visus dešimt metų, tai labai daug visko buvo. Mes, „Gabijos“ narės, ypač Aušra, Milda ir aš (kurios grojame nuo pat pradžių), užaugome „Gabijoje“. Ansamblis susikūrė kai dar buvome paauglės. Visko buvo – daug juoko, juokingų situacijų, neapsėjome ir be ašarų, nuovargio ir pykčių. Pamenu, kai dar paauglės būdamos mes su Milda po kokių „baliušų“ tiesiai į koncertus lėkdavom. Sunku būdavo po jaunatviškos bemiegės nakties 7 val. r. groti šv. Mišiose. Ypač pirmuosius penkerius metus, kai tų koncertų, kiek pamenu, kiekvieną mėnesį būdavo. Linksma buvo išeiti į sceną ne tuos skudučius pasiėmus, arba dalyvauti bendruose koncertuose su tautinių šokių kolektyvu „Suktinis“, kai man tekdavo ir šokti, ir groti.

Kaip minėjau, per tuos dešimt metų visko nutiko ir asmeniniuose gyvenimuose – baigėme mokyklas, universitetus, Aušra net magistrantūrą baigė. Aplankė pirmosios meilės, teko laidoti artimus žmones, o visa tai atsiliepia ir ansamblio nuotai-koms.

Milda: Per 10 metų buvo visko. Dabar mes repetuojame vadovų rūsyje įrengtoje studijoje. O kur tik nesame repetavę – ir mažiukuose kambarėliuose, ir koridoriuose! Tačiau geros nuotaikos neprarasdavome.

– **Kokie planai? Kur norėtumėte pasirodyti?**

Giedrė: Aš norėčiau įrodyti, kad kanklės nėra nuobodus lietuviškas instrumentas. Viena problema – laiko trūkumas. Pamenu, dar mokykloje,

kai gitara buvo „ant bangos“, o aš grodavau kanklėmis, klasės draugams būdavo keista. Tačiau jų požiūris stipriai pasikeitė, kai su ansambliu, kur skambinau kanklėmis, pradėjau keliauti po Europą ir manęs nebūdavo pamokose.

Milda: Kanklės kanklės... Nors kartais ir pritingiu groti, bet man jos yra mielos. Jei išgirstu kanklių muziką, iš karto pagalvoju apie savo mamą. Mano mama yra pati geriausia mama bei vadovė pasaulyje ir aš esu jai dėkinga už jos kantrybę dirbant su mumis. O labiausiai – už kantrybę dirbant su manimi.

Genutė: Artimiausias koncertas – mūsų 10 metų jubiliejinis pasirodymas, kuris vyks lapkričio 13 d. 7 val. v. Pasaulio lietuvių centre, Fondo salėje.

Vadovė Genutė ir visas kolektyvas nuoširdžiai kviečia visus savo gerbėjus į koncertą ir baigdama priduria: „Norėčiau labai padėkoti visiems ansamblio ‘Gabija’ gerbėjams. Dėkojame už pagalbą ir rūpestingumą Čikagos lituanistinės mokyklos vadovybei, tėvų komitetui ir visiems mokytojams ir mokiniams, kurie mus visada palaiko ir negaili katučių. Dėkingi esame ir JAV LB Vidurio Vakarų aygardos valdybai, kuri leido rėmėjams rašyti čekius jų vardu, kad organizacijos ir žmonės, kurie norėtų paremti ‘Gabiją’, galėtų nurašyti aukas nuo mokesčių. Nekantraudami lauksime žiūrovų mūsų šventėje: ‘Gabija, Gabija, Gabijužė dievužė, Šventoji ugnie, dek mūsų širdyse...’”

Sveikiname „Gabiją“ gražaus jubiliejaus proga ir linkime, kad liaudiškų instrumentų garsai, jūsų dainos ir kanklių stygų virpėjimas dar ilgai džiugintų mūsų širdis. Kad gerbėjų būtų pilnos salės, kad atsirastų žmonių, paremiančių jūsų gražią koncertinę veiklą, o svarbiausia, kad neišnyktų meilė lietuviškai melodijai...

Margumynai

Protestuodami italai uždarys muziejus

Kitos savaitės penktadienį Italijos turistai turėtų sulaukti nemalonios staigmenos: šalyje duris užvers daugybė muziejų, teatrų ir kitų lankytinų vietovių.

Tokia žygiui muziejus ragina italų profsąjungos, protestuodamos prieš etatų karpymą kultūros srityje.

Europiečiai nebeįkanda atostogų Šveicarijoje

Dėl stiprėjančio Šveicarijos franko vis daugiau europiečių nebeįs gali sau leisti atostogauti Šveicarijoje. Ekonomikos institutas „BAK Basel“ paskaičiavo, kad būtent dėl šios priežasties ši slidinėjimo sezoną Šveicarijos kurortai neteks 5 proc. eurozonos turistų.

Pranešama, kad šiuo metu už vieną eurą galima įsigyti 1,35 Švei-

„Menas visada buvo Italijos širdis. Mažindama etatų skaičių kultūros srityje, mūsų valdžia šaliai kasa duobę“, – padėti komentavo vienas iš protestų organizatorių. Per ateinančius trejus metus italų valdžia kultūrai ketina skirti 280 mln. eurų mažiau.

Balsas.lt, „Der Spiegel”

carijos franko. Pernai žiemą tuo tarpu už tą pačią sumą buvo galima įsigyti 1,50 franko. Kol europiečiai dejuoja dėl išsipūtusių „šveicariško poilsio“ kainų, ją aplanko vis daugiau turistų iš Indijos, kurie Šveicariją pažįsta iš Bollywood filmuose naudojamų jos gamtovaizdžių.

Balsas.lt, „Die Welt”

Prancūzija nori uždrausti plaukti per Lamanšo sąsiaurį

Perplaukti Lamašo sąsiaurį buvo pats tikriausias sportinis iššūkis nuo XIX a. laikų, tačiau šiuo metu prancūzų gelbėtojai deda visas pastangas, kad jį uždraustų.

Jų teigimu, 33 kilometrų atstumas iš Doverio (Anglija) į Kalę plaukikams dėl suintensyvėjusio jūrinio eismo plaukikams tampa vis pavojingesnis. Maža to, teigiama, jog ban-

dymų įveikti kanalą itin pagausėjo po to, kai jį labdaros tikslais perplaukė garsus komikas David Walliams.

Kad ir kaip bebūtų, prancūzų pasiūlymui aršiai priešinasi britų plaukikų sąjungos. Jų teigimu, prancūzai bandymus perplaukti Lamanšo sąsiaurį jau buvo uždraudę prieš 17 metų, tačiau vėliau savo sprendimo atsisakė. **Balsas.lt, „Newslite”**

A † A Prof. dr. JUOZUI MEŠKAUSKUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo dukrai MARIJAI ir jos šeimai.

Beverly Shores Lietuvių klubas

SEPTYNIOLIKOS METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A Žurn. VLADAS BUTĖNAS

Mirė 1993 m. lapkričio 7 d.

PUSĖS METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A DALIA BUTĖNIENĖ

Mirė 2010 m. gegužės 14 d.

Šv. Mišios už a. a. Vladą ir a. a. Dalią bus aukojamos sekmadienį, lapkričio 14 d. 10:30 val. ryto Tėvų jėzuitų koplyčioje (šalia Jau-nimo centro).

Kviečiame artimuosius dalyvauti šv. Mišiose.

Nuliūdusi šeima

GAIDAS - DAIMID

LAIDOJIMO NAMŲ DIREKTORIAI

jau daug metų teikia pagarbų patarnavimą liūdesio valandoje. Jų laidojimo namai yra Čikagoje ir priemiesčiuose, kiekvienam lengvai pasiekiami.

Atliekame ir kūno sudeginimo (cremation) patarnavimus.

GERALD F. DAIMID — nepriklausomas direktorius

4330 So. California Ave, Chicago, IL 60632
12401 S. Archer Ave. Lemont, IL 60439

1-773-523-0440

PETKUS & SON FUNERAL DIRECTORS

BRIGHTON PARK 4330 S. CALIFORNIA
SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.
CICERO 5940 W. 35 ST.
LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)
EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 ST.
TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

ALL PHONES

**NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)
Tel. 1-800-994-7600**

www.petkusfuneralhomes.com

Margumynai

Žemėlapis atskleis moterims pavojingiausias Kairo vietas

Šnairavimas, švilpimas, čiupinėjimas – tai reiškiniai, su kuriais susiduria visos moterys Egipto sostinėje. Tačiau greitu metu elektroninis žemėlapis turėtų tam užkirsti kelią.

Naujasis žemėlapis, kaip pranešama, žymės tas miesto dalis, kur moterys sulaukia daugiausia priekabių. Jį, beje, pildys pačios moterys diskusijų lentoje nurodydamos, kur tiksliai prie jų buvo priekaubiaujama.

Statistika teigia, jog prie vyrų nelydimų moterų gatvėje vienaip ar

kitaip kabinėjasi net 62 proc. egiptiečių. Priekabių sulaukia ne tik su trumpomis kelnėmis ir trumpais sijonėliais po Kairą vaikštinėjančios užsienietės, bet ir hidžabais apsibūbusios vietinės.

Maža to, elektroninį žemėlapi talpinantis tinklalapis teiks profesionalių psichologų ir teisininkų paslaugas, o apie rimčiausius į viešumą iškilusius atvejus bus pranešama teisėsaugos institucijoms.

Balsas.lt

♦**JAV LB Lemonto apylinkė ir** Lietuvių dailės muziejus lapkričio 13 d., šeštadienį, 6:30 val. v. kviečia į Lietuvos tūkstantmečio parodos „Lietuva: kultūra ir istorija“, kuri vyks Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre, atidarymą. Paroda veiks iki gruodžio 5 d. Lietuvos dailės muziejus Vilniuje savo parangtą visos parodos kopiją padovanojo JAV Lietuvių Bendruomenei.

♦**Lapkričio 19 d., penktadienį,** 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre vyks žinomo Lietuvos menininko Algio Griškevičiaus fotografijos parodos „Kasdieniniai stebuklai“ atidarymas. Kviečiame dalyvauti.

♦**Jaunimo centro Moterų klubui** 30-metų! Visus, norinčius kartu švęsti šį jubiliejų, kviečiame š. m. lapkričio 21 d. 10:30 val. r. atvykti į šv. Mišias Tėvų jėzuitų koplyčioje. 12 val. p. p. Jaunimo centro kavinėje, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, bus vaišės. Auka – 15 dol. Apie

dalyvavimą iki lapkričio 15 d. prašome pranešti tel. 708-422-6514 arba tel. 708-408-8352.

♦**Prelato Igno Urbono 100 metų** jubiliejus bus švenčiamas gruodžio 5 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. PLC didžiojoje salėje, 14911 127th St., Lemont, IL 60439. Vietas galite užsisakyti pas Vandą Gvildienę: tel. 630-271-9136.

♦**Prezidento A. Stulginskio minėjimas** bus sekmadienį, vasario 6 d., 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centre (14911 127th St., Lemont, IL) didžiojoje salėje. Visus maloniai kviečia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis.

SKELBIMAS
Aukštos indėlių palūkanos.
2.25 proc. dvejiems ir 2.50 proc. trejiems metams terminuotas indėlis California Lithuanian Credit Union Santa Monica, California
Tel. **310-828-7095**
Valdžios apdrauda iki \$250,000

Krista Bard – nauja garbės konsulė

Naujam Lietuvos garbės konsulatui Philadelphia, PA vadovauja garbės konsulė Krista Bard, „antros bangos“ lietuvių imigrantų kilmės JAV pilietė, ilgametė Philadelphia gyventoja ir verslininkė.

Garbės konsulas aptarnauja visos Pennsylvania valstijos gyventojus. Iš viso JAV veikia 17 LR garbės konsulatų. Naujo garbės konsulato adresas: Krista Bard, 410-412 S. 16th St., Philadelphia, PA 19146. Tel. 215-735-7110; faksas 215-735-7071. El. paštas: kbard@kristabard.com

Sveikiname naują garbės konsulę K. Bard ir linkime sėkmingai atstovauti Lietuvai Pennsylvania valstijoje.

LR ambasados JAV ir Meksikai info

Krista Bard

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis
30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S.Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Bank, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

IL 60540

• **Karaliaučiaus krašto lietuviškų mokyklų paramai** per Mažosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje aukojo: **\$300** Leo Trečiokas. **\$100** Laima Ardickienė, Adolfas Brinkis, Stasė Purvinienė, Valentinas Šernas. **\$50** Raymond Alis, Maria Kapačinskas, Jonas ir Birutė Svera, Ema Žiobrienė. **\$40** Algis ir Stasė Damijonaičiai, A. ir V. Valavičiai. **\$25** Vytautas ir Danutė Anonis, Algirdas Čepėnas, Juozas ir Bronė Mikuliai, Vladas Sinkus. **\$20** Jurgis ir Gerda Leskauskai, S. K. Lukas, Vytautas Rašytinis. **\$10** Aldona Buntinaitė. Dėkojame visiems rėmėjams. **Mažosios Lietuvos Lietuvių draugija, 1394 Middleburg Ct., Naperville,**

• **„Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis** dėkoja už aukas padėti vargingai gyvenantiems vaikams bei studentams Lietuvoje. Aukojo: tęsiant vaiko metinę paramą Dalia ir Jaunutis Gilvydžiai **\$300**, Gražina Kenter **\$360**; Donatas Tijūnėlis **\$60**; (V.) Ramunė Račkauskienė **\$250**, Jill Koski **\$50**, Julie ir Kevin Boulware **\$100**, Danutė ir Algimantas Liaugaudai **\$200**. Labai ačiū. **„Saulutė“ (Sunlight Orphan Aid), 414 Freehauf St., Lemont, IL 60439, tel. (630) 243-7275, el. paštas: tijunelis@sbcglobal.net, tinklapis: sunlightorphanaid.com**

DRAUGO FONDAS
4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, IL 60629
Tel.: 773-585-9500

Dalyvaukime Draugo fondo metiniame suvažiavime

Draugo fondo narių suvažiavimas vyks 2010 m. lapkričio 13 d., šeštadienį, 9 val. r. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Pakvietimai į suvažiavimą su įgaliojimais ir finansinėmis apyskaitomis nariams buvo išsiųsti pagal Draugo fondo turimus adresus. Be abejo, kai kurie adresai yra pasikeitę, gaila, kad apie tai nepranešama Draugo fondui. Tokie laišukai grįžta atgal. Todėl visus DF narius, kurių adresai pasikeitė, prašome pranešti Draugo fondui.

Sugrįžo ir mirusiųjų laišukai. Mirusiųjų artimųjų taip pat prašome mums apie tai pranešti.

Pagal Illinois valstijos nuostatus ir „By Laws“ Draugo fondo vadovybė

kartą per metus turi sušaukti narių suvažiavimą, kuriame privalo dalyvauti ne mažiau kaip 10 nuosimčių narių balsų, vienam asmeniui turint (ar atstovaujant) 5 nuosimčius nuo visų balsų. Suvažiavime turi būti DF vadovybės veiklos ir finansinės ataskaitos priėmimas, DF kontrolės komisijos pranešimas bei direktorių rinkimai. Išgirsime ir „Draugo“ leidėjų bei vyr. redaktorės pranešimus. Labai prašome Čikagoje ir apylinkėse gyvenančius DF narius atvykti į suvažiavimą. Negalinčius atvykti į Čikagą, prašome suteikti savo įgaliojimus kitiems DF nariams.

Marija Remienė
DF tarybos pirmininkė

DF RUDENS VAJUS TĘSIASI

Su 1,000 dolerių:
Dr. Mindaugas ir dr. Austė Vygantai, **garbės nariai**, iš viso 5,000 dol., Winnetka, IL

Su 100 dolerių:
Viktorija Karaitienė, **garbės narė**, iš viso 4,200 dol., Union Pier, MI
Dr. Petras ir Daiva Kisieliai, **garbės nariai**, iš viso 2,250 dol., Downers Grove, IL

Su 50 dolerių:
Gražina Kenter, **garbės narė**, iš viso 3,000 dol., Danbury, CT
Ona Skardienė, **garbės narė**, iš viso 1,275 dol., Thompson, CT
Genovaitė Ankienė, **garbės narė**, iš viso 1,250 dol., Oak Lawn, IL

Jonas ir Marija Šimoniai, **garbės nariai**, iš viso 1,090 dol., Santa Barbara, CA

Kazys Navakauskas, iš viso 250 dol., Coventry, RI

Su 25–20–10 dolerių:
Eugenija Kolupailaitė, **garbės narė**, iš viso 1,050 dol., Chicago, IL
Angelė Bailey, iš viso 85 dol., Viena, VA

Jurgis ir Gintarė Janus, iš viso 20 dol., Cicero, IL

Eugene ir Regina Žiuriai, iš viso 10 dol., Wethersfield, CT

Visiems atsiliepusiems į Daugo fondo rudens vajų tariame nuosirdų ačiū.

Dr. John R. Dainauskas, gyvenantis **Woodridge, IL**, tapo „Draugo“ **garbės prenumeratoriumi**. Kartu su garbės prenumeratos mokesčiu skaitytojas atsiuntė 100 dol. auką laikraščio leidybai paremti.
Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų dosnumą ir sveikiname tapus garbės prenumeratoriumi.

Nepriklausomybės atkūrimo 20 metų sukakties šventė Detroit, MI

Dar taip neseniai televizijos ekrane stebėjome Baltijos kelią, džiaugsmingus Kovo 11-osios įvykius, šurpiąsias Sausio 13-osios ir Medininkų žudynes, rengėme įvairias demonstracijas, rašėme laiškus prezidentui, senatoriams ir Kongreso nariams, siekdami, kad pasaulis pripažintų Lietuvos vyriausybę. Šįmet švenčiame Lietuvos valstybės atkūrimo dvidešimtąją sukaktį.

JAV LB Detroit apylinkė lapkričio 14 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijoje rengia šventę. Iškilmės prasidės „Padėkos už laisvę“ šv. Mišių auka, kurias atnašaus kun. Gintaras Jonikas.

Kultūros centre 1 val. p. p. bus atidaryta paroda, kurioje bus paro-

dyti amerikietiškos ir lietuviškos spaudos ištraukų rinkiniai, įvairūs dokumentai, nuotraukos, karikatūros, plakatai, filmų ištraukos iš 1990–1991 metų laikotarpio. Svarbiausius įvykius apibendrins visuomenininkė Liūda Rugienienė. Meninę programą atliks mūsų vietiniai talentai.

Lietuvių Bendruomenė kviečia visus Detroit ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti pagerbiant kovojusius ir dirbusius už Lietuvos laisvę ir kartu pasidžiaugti 20-tąja sukaktimi. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos adresas: 25335 W. Nine Mile Rd., Southfield, MI. Laukiame visų.

JAV LB Detroit apylinkės valdyba

New York Maironio lituanistinė mokykla šįmet švenčia savo brandų 60-ąjį gimtadienį

Kviečiame jus, jūsų šeimas, draugus ir pažįstamus lapkričio 13 d., šeštadienį, 6 val. v. atvykti į Our Lady of Mt. Carmel parapijos salę (North 8th St. ir Havemeyer St. sankryža) ir kartu su mumis atšvęsti šį gražų jubiliejų.